

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

Vymezení svobody projevu a potřeby regulace
sociálních sítí

Tereza Stawiarzová

Plzeň 2024

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Název oboru: Právo a právní věda

Katedra ústavního a evropského práva

Diplomová práce

**Vymezení svobody projevu a potřeby regulace sociálních
sítí**

Zpracovala: Tereza Stawiarzová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Pezl, Ph. D.

Plzeň 2024

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza STAWIARZOVÁ**
Osobní číslo: **R19M0369P**
Studijní program: **M0421A220004 Právo a právní věda**
Téma práce: **Vymezení svobody projevu a potřeby regulace sociálních sítí**
Zadávací katedra: **Katedra ústavního a evropského práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Pojem "svoboda projevu"
3. Pojem "sociální sítě"
4. Regulace sociálních sítí
5. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Bartoň, Michal: Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-42-4.
- Kober, Jan a kol.: Svoboda projevu? současné otázky nad jejím omezováním. Brno: Doplněk, 2021. ISBN 978-80-7239-345-9.
- Herczeg, Jiří: Meze svobody projevu. Praha: Orac, 2004. ISBN 80-86199-94-0.
- Jäger, Petr, Molek, Pavel: Svoboda projevu. Demokracie, rovnost a svoboda slova. Praha: Auditorium, 2007. ISBN 978-80-903786-5-0.
- Sládeček, Vladimír a kol.: Ústava České republiky: komentář. Praha: C. H., BECK, 2016. ISBN 978-80-7400-590-9.
- Kühn, Zdeněk a kol.: Listina základních práv a svobod: velký komentář. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-609-5.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Pezl, Ph.D.**
Fakulta právnická

Datum zadání diplomové práce: **5. ledna 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 26. června 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vymezení svobody projevu a potřeby regulace sociálních sítí“ vypracovala samostatně a citovala jsem veškeré použité zdroje.

V Plzni dne 31. března 2024

Tereza Stawiarzová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat všem, kteří mě podporovali a pomáhali mi. Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu práce panu JUDr. Tomáši Pezlovi, Ph. D., za rady a připomínky, které mi během psaní diplomové práce poskytl. A v neposlední řadě bych rád poděkoval svým rodičům, kteří se mnou měli po dobu mého studia trpělivost a neustále mě podporovali.

Anotace

Tato diplomová práce pojednává o svobodě projevu na sociálních sítích, konkrétně se věnuje jednotlivým nástrahám sociálních sítí a potřebě jejich regulace. Tato práce přitom vychází z přesvědčení, že sítě jsou v dnešní době velice rozšířeným nástrojem, prostřednictvím kterého je možné vyjádřit svůj názor, komunikovat s druhými ale také jejich prostřednictvím mohou státy i soukromé subjekty snadno šířit vlastní ideologii a určovat veřejné mínění.

První kapitola pojednává obecně o svobodě projevu a její nepostradatelnosti v demokratické společnosti. Je zde popsáno její zakotvení v právním řádu ČR. Zdůrazněna je zde pak možnost jejího možného omezení.

Druhá kapitola se věnuje sociálním sítím, konkrétně Facebooku a Twitteru neboli X. V úvodu jsou tyto sociální sítě stručně představeny a následně jsou popsána jejich jednotlivá uživatelská pravidla. Druhá část této kapitoly se zaměřuje na vybraná nežádoucí chování na sociálních sítích. Jedná se o takové chování na sociálních sítích, které se právě může dostat do konfliktu se svobodou projevu. Konkrétně se tato část věnuje problematice nenávistných projevů, dezinformací, pornografie a násilí. Jsou zde uvedeny jednotlivé příklady nežádoucího chování a také pravidla, prostřednictvím kterých jednotlivé sociální sítě tato nežádoucí chování limitují.

Závěrečná kapitola je pak zaměřena na regulaci sociálních sítí. Jsou zde představeny jednotlivé regulační systémy Facebooku a X, ale také se zde práce věnuje odpovědnosti jednotlivých poskytovatelů informačních služeb. Vedle regulačních systémů se pak práce zaměřuje na zákonnou regulaci a to jak na vnitrostátní úrovni tak v rámci EU. Na závěr se práce věnuje možnému budoucímu vývoji regulace sociálních sítí.

Klíčová slova: Svoboda slova, sociální sítě, Facebook, X, pravidla užívání, dezinformace, hate speech, pornografie, násilí, regulace

Abstract

This thesis discusses freedom of expression on social media, specifically looking at the various pitfalls of social media and the need to regulate them. This thesis is based on the belief that social media are nowadays a very widespread tool through which it is possible to express one's opinion, communicate with others, but also through which states and private entities can easily spread their own ideology and determine public opinion.

The first chapter deals with freedom of expression in general and its essentiality in a democratic society. It describes how it is enshrined in the legal system of the Czech Republic and then highlights the possibility of its possible restriction.

The second chapter focuses on social media, specifically on Facebook and Twitter, or X. These social media networks are briefly introduced and then their individual user rules are described. The second part of this chapter focuses on selected unwanted behaviors on social media. These are those behaviors on social media that may just come into conflict with freedom of expression. Specifically, this section addresses the issues of hate speech, disinformation, pornography, and violence. Individual examples of unwanted behavior are given here, as well as the rules through which each social network limits such unwanted behavior.

The final chapter focuses on the regulation of social media. It introduces the different regulatory systems of Facebook and X, but also looks at the responsibilities of individual information service providers. In addition to the regulatory systems, the thesis then focuses on legal regulation, both at national and EU level. Finally, the thesis looks at possible future developments in the regulation of social media.

Keywords: Freedom of speech, social media, Facebook, X, usage rules, disinformation, hate speech, pornography, violent, regulation

Obsah

<i>Úvod</i>	1
1 <i>Vymezení pojmu “svoboda projevu”</i>	3
1.1 Právní úprava svobody projevu	4
1.2 Vztah svobody projevu k jiným základním právům a svobodám	7
1.3 Možnosti omezení svobody projevu	8
1.4 Kolize s jinými základními právy	10
2 <i>Vymezení pojmu “sociální sítě”</i>	12
2.1 České sociální sítě	14
2.2 Facebook.....	15
2.2.1 Pravidla užívání Facebooku	16
2.3 X	19
2.3.1 Pravidla užívání X	22
2.4 Nežádoucí chování na sociálních sítích	24
2.4.1 Zásahy do osobnostních práv.....	24
2.4.2 Hate speech	26
2.4.3 Dezinformace.....	29
2.4.4 Pornografie	32
2.4.5 Násilí.....	34
3 <i>Regulace sociálních sítí</i>	35
3.1 Regulační systémy sociálních sítí	35
3.2 Zákonná regulace sociálních sítí	37
3.3 Judikatura Evropského soudu pro lidská práva	43
3.3.1 Delfi v. Estonsko.....	44
3.3.2 Pihl v. Švédsko.....	45
3.3.3 Høiness v. Norsko.....	46
3.4 Regulace sociálních sítí v Německu.....	47
<i>Závěr</i>	50
<i>Resumé</i>	52
<i>Seznam zkratk</i>	53
<i>Použitá literatura</i>	54

Úvod

Sociální sítě jsou v dnešní době, nedílnou součástí životů skoro každého z nás. Od svého vzniku se jim podařilo přilákat miliardy uživatelů. Sociální sítě se staly místem, kde se lidé setkávají a sdílí všemožné informace, od oznámení narození dítěte až po recepty na tu nejlepší bábovku. S tím úzce souvisí otázka svobody projevu a potřeba regulace sociálních sítí. Svoboda projevu je jedním ze základních demokratických principů, který je potřeba chránit za každou cenu.

Ale ani svoboda projevu není neomezená a právě potřeba omezování nebo spíše regulace svobody projevu na sociálních sítích je čím dál více viditelná. Jelikož vedle receptů, tipů na výlet nebo svatebních oznámení se na sociálních sítích setkáváme i s příspěvky, které svým obsahem porušují pravidla etiky, morálky ale někdy také dokonce zákony. Mezi formy tohoto nežádoucího chování je pak možné zařadit různé nenávistné projevy, šíření dezinformací, pornografie nebo násilí.

Otázkou pak úplně není, zda by měl být projev na sociálních sítích nějak regulován, aby se zabránilo šíření podobných příspěvků, zde se asi shodneme na tom, že je zde určitá forma regulace potřebná, důležitější je ale otázka, kdo by měl onou regulaci zavést. Má to být stát, nebo je lepším řešením, pokud si každá sociální síť stanoví vlastní regule? A kdo je vlastně za obsah na sociálních sítích odpovědný? Kde končí hranice svobody projevu a co za obsah by vlastně sociální sítě měly regulovat tak, aby nedocházelo k šíření nenávistných projevů nebo dezinformací ale aby zároveň nedošlo k zavedení plošné cenzury a byla tedy zachována svoboda slova, a je vůbec možné zachytit každý projev nevhodného chování na sociální síti?

Tato práce se tedy bude zabírat onou hranicí svobody projevu na sociálních sítích. V práci budou popsány jednotlivé formy nežádoucího chování, které je určitým způsobem potřeba regulovat nebo na jejich problematiku alespoň upozorňovat. Budou zde také popsány různé způsoby jejich regulace a jejich vzájemné porovnání.

Práce se v první kapitole věnuje svobodě projevu jako nepostradatelnému prvku každé demokratické společnosti. Svoboda projevu je jedním z nejzákladnějších lidských práv, které je nepostradatelné v životě každého z nás. Svoboda projevu může být i přes svůj význam, stejně jako jiná základní lidská práva omezena.

Po vymezení pojmu svoboda slova se tato práce zaměří na vymezení pojmu sociální síť. Neopomenout pak neleze ani pojem nová média, pod který sociální sítě podřadíme. Dále se pak práce bude zaměřovat konkrétně na Facebook a platformu X.

Vymezeny dále budou vybrané formy nežádoucího chování na sociálních sítích, tedy nenávistný projev, dezinformace, pornografie a násilí. Přičemž je důležité zmínit, že tyto formy nežádoucího chování se mohou významově překrývat a není tedy vždy jednoduché je od sebe odlišit. Z tohoto důvodu proto není možné je jednoznačně definovat.

Poslední kapitola pak volně naváže na předchozí kapitoly a bude se věnovat regulaci sociálních sítí. Budou zde popsány jak jednotlivé regulační postupy Facebooku a X, tak i regulace vyplývající ze zákona. Nakonec se práce zaměří na možný budoucí vývoj regulace svobody projevu na sociálních sítích.

1 Vymezení pojmu “svoboda projevu”

Je nesporné, že svoboda projevu představuje jedno z nejvýznamnějších a nejdůležitějších lidských práv, které je jedním ze základních prvků funkční demokratické společnosti.¹ Svoboda projevu bylo obsaženo již v prvním katalogu lidských práv z roku 1789, tedy ve francouzské Deklaraci práv člověka a občana².

Definici svobody projevu můžeme nalézt ve většině katalogů lidských práv, nejvíce podrobná je pak v MPOPP³, konkrétně v čl. 19 odst. 2: *“Každý má právo na svobodu projevu; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmikoli jinými prostředky podle vlastní volby.”*⁴

Pojem svoboda projevu v sobě zahrnuje dříve používané pojmy jako “svoboda tisku”, “svoboda slova” či “svoboda řeči”. Britský ekonom Richard Stone tuto skutečnost připisuje faktu, že i když bychom mohli pod dříve používaný pojem svoboda slova zahrnout většinu běžných způsobů šíření informací a ovlivňování veřejného mínění, tedy řeč obsaženou v knihách, člancích, vysíláních či volně přednášenou veřejnosti platí, že prostředky které dokáží dosáhnout širokého okruhu osob, jsou kontrolovány velmi úzkou skupinou osob, a proto je nutné hledat nové způsoby vyjádření svých postojů, které by zaujaly i tato mediální prostředí. Jako jeden z těchto prostředků Stone uvádí veřejné demonstrace.⁵ Svoboda projevu v sobě pak narozdíl od pojmu “slovo” či “řeč” zahrnuje i prakticky všechny způsoby neverbální komunikace, kterými lze dát najevo určitý názor či podpořit konkrétní argument, jako například hudbu, malířství či fotografie.⁶

Možnost vyjádřit své myšlenky, postoje či názory je důležitou součástí funkční demokracie, skrz kterou se lidé mohou aktivně zapojit do formování společnosti a ovlivňování jejího vývoje. Svoboda projevu je důležitá zejména z toho důvodu, že

¹ HARE, Ivan a James WEINSTEIN, ed. *Extreme speech and democracy*. Oxford: Oxford University Press, 2009, s. 11. ISBN 978-0199601790.

² Čl. XI Deklarace práv člověka a občana: *“Svoboda šíření myšlenek a názoru je jedním z nejcennějších lidských práv. Každý může tudíž svobodně mluvit, psát, tisknout, s výjimkou toho, že by se jednalo o zneužití těchto svobod v případech stanovených zákonem.”* Dostupné na: https://vlada.gov.cz/assets/udalosti/Deklarace-prav-cloveka-a-obcana_1.jpg.

³ JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. *Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova*. Praha: Auditorium, 2007, s. 26. ISBN 978-80-903786-5-0.

⁴ Vyhláška č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵ STONE R. *Textbook on civil liberties and human rights*, 4th ed., Blackstone Press Limited, 2002, s. 199 - 200. ISBN 978-0199641970.

⁶ JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. *Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova*. Praha: Auditorium, 2007, s. 26 - 27. ISBN 978-80-903786-5-0.

představuje jakousi obranu občanů před neomezenou státní mocí, která by mohla mít tendenci diktovat ideové směřování státu, přičemž by zde nebyl dán jakýkoliv prostor k diskuzi ani k jinému individuálnímu vyznání náboženských, intelektuálních či morálních přesvědčení.⁷

Význam svobody projevu je pak možné shrnout do čtyř argumentů. Prvním z nich je argument pravdy, který vychází z přesvědčení, že nikdo není jediným držitelem pravdy a zastánci většinového názoru tím pádem nemají jakékoliv oprávnění utlačovat názor menšiny. Argument pravdy také vychází z toho, že v konečném důsledku to může být právě názor menšiny, který se ukáže být pravdivým. Vedle toho pak stojí argument seberealizace, který stojí na přesvědčení, že možnost veřejně vyjádřit svůj názor či se jinak projevovat navenek patří k nejdůležitějším a nezadatelným prostředkům k individuální seberealizaci a omezením tohoto práva současně dochází k omezení naší lidskosti. Nejsilnějším je pak argument demokracie, který je založen na přesvědčení o pozitivním významu demokratického zřízení, tím se myslí uspořádání, které dokáže určitým způsobem reflektovat prosby a přání občanů, a tedy umožňuje občanům tyto prosby a přání svobodně projevit, ten je v České republice vyjádřen v čl. 1 odst. 1 Ústavy a v čl. 2 odst. 1 LZPS. Posledním je pak argument obecné favorizace svobody, který je českém právním řádu vyjádřen v čl. 2 odst. 4 Ústavy a v čl. 2 odst. 2 a 3 LZPS. Argument obecné favorizace je pak postaven na myšlence, že nikdo, tedy ani stát nemá jakékoliv legitimní oprávnění omezit či jinak korigovat jednání svých občanů, a to za předpokladu, že takové jednání nepůsobí újmu ostatním. Tento argument tedy říká, že svobodu projevu lze omezit jen pokud se dostane do střetu s jiným právem chráněným zájmem.⁸

1.1 Právní úprava svobody projevu

Svoboda projevu byla dříve spjata se svobodou náboženského vyznání, která byla později rozšířena o svobodu vědeckého bádání a umělecké tvorby.⁹ Svoboda náboženského vyznání byla na území českého státu zakotvena již v roce 1420 ve Čtyřech pražských artikulech a také v Basilejských kompaktátech. Dalšími významnými dokumenty, které upravovaly svobodu náboženského vyznání byly například majestát Rudolfa II. o náboženské svobodě, Obnovené zřízení zemské či

⁷ JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova. Praha: Auditorium, 2007, s. 13. ISBN 978-80-903786-5-0.

⁸ JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova. Praha: Auditorium, 2007, s. 31 - 33. ISBN 978-80-903786-5-0.

⁹ HOLLÄNDER, Pavel. Základy všeobecné státovědy. 2. rozš. vyd. Plzeň: Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 131. ISBN 978-80-7380-178-6.

následně vydaný Toleranční patent Josefa II., který povoloval některá nekatolická vyznání.¹⁰

První zakotvení svobody projevu na našem území přišlo v roce 1849, kdy spolu s tzv. Stadionovou ústavou došlo k přijetí císařského patentu o základních občanských právech, který v § 5 uváděl: „*Každý má právo slovem, písmem, tiskem aneb obrazným představením mínění své svobodně projevovati....*” Spolu se svobodu projevu došlo také k zakotvení zákazu cenzury.¹¹ Po jejím zrušení silvestrovskými patenty v roce 1851 byla svoboda projevu znovu ústavně garantovaná v tzv. prosincové ústavě z roku 1867. Po vzniku Československa byla svoboda projevu zakotvena v § 117 Ústavy z roku 1920. Obdobně byla svoboda projevu zakotvena i v Ústavě 9. května. Odlišná úprava svobody projevu pak byla přijata v roce 1960 v tzv. socialistické ústavě, kterou bylo deklarováno vítězství socialismu a svoboda projevu zde byla garantovaná pouze v rozsahu zájmů pracujícího lidu. Stejně jako v Ústavě 9. května byla v socialistické ústavě svoboda projevu zakotvena, fakticky ale k jejímu dodržování nedocházelo.¹²

Svoboda projevu je dnes v České republice zakotvena v čl. 17 LZPS, svoboda projevu je zařazena v oddílu druhém, je tedy právem politickým. Spíše se ale o ní mluví jako o politické svobodě, jelikož se řadí mezi tzv. sféru osobní autonomie, do které nemůže nikdo zasahovat, ani stát.¹³ Čl. 17 LZPS zní následovně:

(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

(3) Cenzura je nepřípustná.

(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých,

¹⁰ MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. 4., přeprac. vyd., (v nakl. Leges

vyd. první). Praha: Leges, 2010, s. 152 ISBN 978-80-87212-39-4.

¹¹ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010. Teoretik. s. . 29 - 30. ISBN 978-80-87212-42-4.

¹² GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK. Ústavní systém České republiky. 5. vyd. Plzeň:

Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 38. ISBN 978-80-7380-423-7.

¹³ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu a její meze v právu České republiky. Praha: Linde Praha, a. s. 2002, s. 19. ISBN 80-7201-367-x.

bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

(5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.¹⁴

Pro svobodu projevu jsou významné zejména první dva odstavce. První odstavec výše citovaného článku svobodu slova zaručuje a zároveň je v něm lze spatřit provázanost s právem na informace. Odstavec druhý pak říká, co se svobodou projevu vlastně myslí, co si tedy pod tímto pojmem představit. Je pak důležité zmínit, že výčet uvedený v tomto odstavci není výčtem úplným.¹⁵

Český právní řád tvoří také vyhlášené mezinárodní smlouvy podle čl. 10 Ústavy, k jejichž ratifikaci dal souhlas Parlament a jimiž je tedy ČR vázána. Některé z těchto mezinárodních smluv pak obsahují katalogy lidských práv, které upravují i svobodu projevu.¹⁶

Prvním takovým mezinárodním dokumentem, který zakotvuje svobodu projevu je Všeobecná deklarace lidských práv, která byla schválena v reakci na konec druhé světové války Valným shromážděním OSN v roce 1948. Deklarace vedle garance svobody projevu v čl. 19 obsahuje i možná omezení tohoto práva. Důležité je zde zmínit, že i přesto, že ČR tuto Deklaraci nikdy neratifikovala a nelze ji tedy považovat za závazný dokument je považována za součást obecného mezinárodního práva a ČR se k jejím myšlenkám otevřeně hlásí.¹⁷

Prvním závazným dokumentem upravující svobodu projevu se stal už výše zmíněný MPOPP, který se stal na našem území účinným již v roce 1976, jeho faktické dodržování tehdejší režimem se ale bylo problematické.¹⁸

Nejvýznamnějším dokumentem v oblasti lidských práv upravující svobodu projevu je pak Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, která byla přijata Radou Evropy v roce 1950. Na našem území byla vyhlášena až po pádu předchozího režimu a to v roce 1992. Úmluva je významným dokumentem zejména z důvodu

¹⁴ Čl.17 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu a její meze v právu České republiky. Praha: Linde Praha, a. s. 2002, s. 20 - 21. ISBN 80-7201-367-x.

¹⁶ JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova. Praha: Auditorium, 2007, s. 50. ISBN 978-80-903786-5-0.

¹⁷ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu a její meze v právu České republiky. Praha: Linde Praha, a. s. 2002, s. 25 - 27. ISBN 80-7201-367-x.

¹⁸ Tamtéž.

svého kontrolního mechanismu, který představuje Evropský soud pro lidská práva. Svoboda projevu je zde upravena v čl. 10 Úmluvy.¹⁹

V rovině práva EU je v oblasti lidských práv důležitým dokumentem Listina základních práv Evropské unie, která se po přijetí tzv. Lisabonské smlouvy stala nedílnou součástí primárního práva EU. Svoboda projevu je pak v Listině upravena v čl. 11 s možností omezení v čl. 52. Oproti jiným lidskoprávním dokumentům je zde zakotvena požadavek na pluralitu médií.²⁰

1.2 Vztah svobody projevu k jiným základním právům a svobodám

Jak bude řečeno v další kapitole, svoboda projevu se často dostává do kolize s jinými právy nebo svobodami. Existují pak ale i taková práva a svobody, které se svobodou projevu úzce souvisí a do určité míry ji zahrnují.

První skupinou těchto práv a svobod je svoboda myšlení a svědomí, která ale představuje pouze jakýsi předstupeň projevu, který je samozřejmě možné zkoumat až ve chvíli, kdy opustí tuto rovinu a stanou se některou z forem projevu. Jedná se tedy spíše o symbolickou ochranu, která je ale i tak významná. S uvedenou skupinou pak úzce souvisí svoboda náboženského vyznání, ta je samostatně garantovaná v čl 16 LZPS.

Čl. 15. odst. 2 pak garantuje svobodu vědeckého bádání a umělecké tvorby, které jsou od svobody projevu jasně neoddělitelné, jelikož u nich lze předpokládat i určité projevení navenek. Občas se dokonce objevují názory, že jsou tyto svobody více chráněny než “obecná” svoboda projevu.

Svoboda projevu je pak přímou součástí práva shromažďovacího, sdružovacího, petičního a volebního. Proto se o nich občas hovoří jako o tzv. složených právech.²¹

¹⁹ JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova. Praha: Auditorium, 2007, s. 4. ISBN 978-80-903786-5-0.

²⁰ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010. Teoretik. s. 32. ISBN 978-80-87212-42-4.

²¹ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010.. Teoretik. s. 70 - 78. ISBN 978-80-87212-42-4.

1.3 Možnosti omezení svobody projevu

Lze se shodnout na tvrzení, že by v ideálním světě nebylo zapotřebí žádné formy omezení svobody projevu. K této liberální myšlence se hlásil i jeden z předních britských filosofů a ekonomů John Stuart Mill, který se otázkou svobody projevu zabýval ve svém díle *O svobodě*. Ve svém díle dokonce tvrdí, že je potřeba, aby zazněl každý projev, jelikož nikdo nemůže říci co je vlastně pravdou a co lží. Navíc skutečnost, že určité tvrzení ustojí palbu kritických názorů jen přispěje k jeho obecnému znání.

Mill zastával názor, že omezení svobody projevu není namístě ani v případech, kdy dochází k útokům na svobodu projevu jako takovou, jelikož takové útoky stejně pod tíhou protiargumentů nemají jedinou šanci uspět, jak už bylo zmíněno výše Mill dokonce tvrdil, že takové protiargumenty jediné napomůžou k obecnému uznání toho “správného”. Jedná se o tzv. pojetí volného trhu myšlenek.²² Toto pojetí je ale vcelku problematické a fungovat by mohlo jediné v určité ideální společnosti. V historii jsme se mohli několikrát přesvědčit, že liberálnější přístup k omezování svobody projevu, který zastával právě Mill neuchrání demokracii před nástupem totalitního režimu, který svou propagandu zakládá právě na kontrole informací, tak aby byla známá jen ta “jedna” pravda a na omezování svobody projevu.²³

Není tedy překvapením, že je i v současné době potřeba stanovit svobodě projevu určité “mantinely”. Tyto “mantinely” jsou pak stanoveny přímo v čl. 17 LZPS, konkrétně v odst. 4 následovně: “*Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.*”²⁴

Z výše uvedeného plyne, že je vyloučeno, aby byla svoboda projevu omezena podzákonným předpisem, musí zde tedy dojít k souhlasu moci zákonodárné. Další podmínkou je nezbytnost opatření v demokratické společnosti. Tato nezbytnost tu musí být pro alespoň jeden ze čtyř uvedených zájmů, tedy pro ochranu práv a svobod

²² MILL, John Stuart. *O svobodě*. II. Překlad Karel Randé. V Praze: J. Otto, [1913]. s. 109. Světová knihovna; č.1097-1098.

²³ BARTOŇ, Michal. *Svoboda projevu: principy, garance, meze*. Praha: Leges, 2010, s. 19. ISBN 978-80-87212-42-4.

²⁴ Čl.17 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

druhých, pro bezpečnost státu, pro veřejnou bezpečnost nebo pro ochranu veřejného zdraví a mravnosti.²⁵

Nelze nezmínit, že omezením svobody projevu se nemyslí pouze bránění v projevu nebo udělení sankcí za takovýto projev, ale také stanovení určitých podmínek, jejichž splněním je výkon tohoto práva podmíněn.²⁶

Vedle toho pak můžeme omezení svobody projevu rozdělit podle několika kritérií. Podle prvního kritéria dělíme omezení svobody projevu na preventivní a následná. Mezi preventivní omezení, která jsou zpravidla posuzována přísněji lze zařadit např. výzvu Policie ČR nezdržovat se v blízkosti shromáždění či povinnost získat licenci pro rozhlasové a televizní vysílání. Následným omezením pak bude např. pořádková pokuta za urážlivé podání k soudu, zajištění dokumentů souvisejících s novinářskou činností, uložení postihu za přestupek podle zákona o rozhlasovém a televizním vysílání nebo prohlášení neplatnosti voleb v důsledku nezákonné volební kampaně. Dále pak omezení svobody projevu můžeme dělit na ta omezení, která jsou obsahově neutrální nebo obsahově zabarvená.²⁷

Různé formy omezení svobody projevu pak nalezneme i v jiných lidskoprávních dokumentech. Například odlišně a širěji od LZPS formuluje omezení svobody projevu v čl. 10 odst. 2 Úmluva, která stanoví: *“Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.”*²⁸

Podrobněji se možnostmi omezení svobody projevu budou zabírat pozdější kapitoly.

²⁵ KLÍMA, Karel. Komentář k Ústavě a Listině. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005.s. 175. ISBN 978-80-7380-140-3.

²⁶ WAGNEROVÁ, E ., ŠIMÍČEK, V ., LANGÁŠEK, T ., POSPÍŠIL, I ., CHALUPOVÁ, M ., KILIAN, P .,PROCHÁZKA, V ., TOMKOVÁ, M . a kol. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-23]. ASPI ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Čl.10 odst. 2 Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-23]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

1.4 Kolize s jinými základními právy

Nejprve je důležité vymezit, jakým “typem” konfliktu se budeme v této podkapitole zabývat. Konflikt mezi svobodou projevu a jiným právem můžeme totiž rozdělit na dva druhy. Prvním z nich je konflikt nepravý, tedy konflikt svobody projevu s veřejným zájmem. Druhým je pak konflikt pravý, tedy konflikt mezi svobodou projevu a jiným základním právem a tím se tato podkapitola bude zabývat.²⁹

Tento konflikt či kolize svobody projevu s jinými základními právy je přípustná zejména proto, že všechna základní práva jsou si rovnocenná a tedy ani svoboda projevu nemá v otázce jejího omezení žádné výsostní postavení.³⁰ Případná kolize mezi svobodou projevu a jiným základním právem se pak bude řešit pomocí testu proporcionality.³¹ Ten vlastně určuje, které z práv či svobod má “přednost”, tedy má být chráněno.

Tento test obsahuje tři kritéria, podle kterých jsou v konkrétní situaci zhodnocena proti sobě stojící základní práva a svobody. Jedná se o kritérium vhodnosti, potřebnosti a závažnosti.

Prvním kritériem, kterým se tato podkapitola bude zabývat, je kritérium přiměřenosti. Toto kritérium se zaměřuje na to, zda opatření omezující určité základní právo, jako je v našem případě svoboda projevu, umožňuje dosáhnout sledovaného cíle. Pro příklad si vezmeme kolizi mezi svobodou slova a právem na zachování lidské důstojnosti, tyto základní práva se často dostávají do kolize při posuzování psaní nenávistných komentářů či příspěvků na sociální sítě. Můžeme pak vidět odlišné názory na to, zda a jak mají být takové projevy na sociálních sítích omezovány. Příznivci liberálního myšlení zastávají názor, že jakékoliv omezování tlakových projevů, které jsou často xenofobní a rasistické neodstraní rasismus či xenofobii z naší společnosti, toho lze dosáhnout pouze neustálým vzděláváním a osvětou. Jak se ale už dříve ukázalo nelze takové projevy zcela ignorovat, jelikož se takovýto nenávistný projev na sociální síti může lehce překloupat do faktického jednání. Příkladem toho jsou nenávistné projevy vůči romským obyvatelům žijících v sociálně vyloučené lokalitě Janov. Tyto projevy se časem

²⁹ FILIP, Jan. Dogmatiky svobody projevu z hlediska teorie, legislativy a soudní praxe. Časopis pro právo a právní vědu. 1998, 6(4), 618 - 637.

³⁰ WAGNEROVÁ, E., ŠIMÍČEK, V., LANGÁŠEK, T., POSPÍŠIL, I., CHALUPOVÁ, M., KILIAN, P., PROCHÁZKA, V., TOMKOVÁ, M. a kol. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-23]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³¹ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 3. 4. 2018, sp. zn. II V. ÚS 1200/16. [cit. 2024-02-13]. Dostupné z https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvcvi/Publikovane_nalezy/2018/IV._US_1200_16_an.pdf.

začali stupňovat a později se proměnili v fyzické útoky. Je tedy jasné že zde jsou určitá omezení namístě.³²

Druhým kritériem je kritérium potřebnosti. Toto kritérium spočívá v porovnávání legislativního prostředku omezující základní právo s jinými opatřeními, kterými je možné dosáhnout obdobného výsledku, aniž by muselo dojít k omezení některého základního práva resp. svobody. Kritérium potřebnosti pak úzce souvisí s výše zmíněným kritériem vhodnosti. V tomto směru se pak můžeme ptát na otázku, zda je například potřebné za už výše zmíněné nenávislné projevy na sociálních sítích udělovat trestní postih.³³

Poslední hledisko závažnosti zkoumá váhu obou proti sobě stojících základních práv, což zahrnuje zohlednění empirických, systémových, kontextových a hodnotových argumentů. Pro bližší představu, pojem empirického argumentu se týká skutečné závažnosti jevu spojeného s ochranou konkrétního základního práva, a to za účelem poskytnutí konkrétních informací a podkladů. Systémový argument se vztahuje k posuzování účelu a začlenění dotčeného základního práva nebo svobody do celkového systému základních práv a svobod. Kontextový argument se týká dalších negativních dopadů omezení jednoho základního práva v důsledků upřednostnění jiného. Hodnotový argument pak znamená zvažování přínosů jednoho základního práva v porovnání s jiným právem v rámci akceptované hierarchie hodnot.³⁴

Z výše uvedeného lze dovodit, že každou kolizi základních práv či svobod je třeba posuzovat individuálně s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem. Nelze tedy například prohlásit, že právo na ochranu lidské důstojnosti bude mít vždy přednost před svobodou slova.³⁵ Tuto skutečnost ve svých nálezech několikrát zmínil i ústavní soud. Příkladem může být náleží sp. zn. II. ÚS 171/1 ve kterém ústavní soud shledal porušení práva na svobodu projevu v tom, že bylo stěžovatelce rozsudky obecných soudů nařízeno, aby nezveřejnila v určitém médiu informace o veřejně činné osobě v souvislosti s autonehodou. Ústavní soud ale vedle toho uvedl, že by sdělení těchto informací mohlo být v jiném případě veřejným zájmem.³⁶

³² VÝBORNÝ, Štěpán. *Nenávistný internet versus právo*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 51 - 58. ISBN 978-80-7357-766-7.

³³ Tamtéž.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ MATZNER, Jiří. *Svoboda projevu vs. právo na ochranu soukromí u veřejně činných osob*. *Právní prostor* [online]. 2016, nest. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ustavni-pravo/svoboda-projevu-vs-pravo-na-ochranu-soukromi-u-verejne-cinnych-osob>

³⁶ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. II. ÚS 171/12. Dostupné z https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-171-12_1.

2 Vymezení pojmu “sociální síť”

Poté co jsme si výše vymezili pojem svobody slova, je zapotřebí blíže se seznámit s pojmem “sociální síť”. Sociální síť je pojmem novým, často diskutovaným a v čase se měnícím, který je obtížně přesně definovat. A proto se v různých publikacích či odborných článcích setkáme s odlišnými přístupy k jeho definování.

Jedna z prvních definic sociálních sítí byla představena ještě před jejich masivním rozvojem, tedy před vznikem Facebooku. Jedná se o sociologickou definici, která chápe sociální síť jako *“propojenou skupinu osob, které se nějakým způsobem vzájemně ovlivňují.”* Pojit je mohou například vazby v rodině nebo ekonomické či politické zájmy.³⁷

Roman Kohout a Radek Karchňák pak ve své knize *Bezpečnost v online prostředí* chápou sociální síť jako: *“online službu, která na základě registrace umožní vytvořit profil uživatele, pod kterým lze tuto službu využívat zejména ke komunikaci, sdílení informací, fotografií, videa atd. s dalšími registrovanými uživateli.”*³⁸

Obdobným způsobem jsou pak sociální síť definovány v Cambridském slovníku, tedy jako: *“webové stránky nebo počítačové programy, který umožňují lidem komunikovat a sdílet informace na internetu pomocí počítače nebo mobilního telefonu.”*³⁹

Abychom co nejlépe pochopili sociální síť je také zapotřebí vymezit pojem “nová média”, pod který sociální síť lze podřadit. Nová média můžeme například chápat jako taková média, která se *“od předchozích liší změnou v základních vlastnostech svého fungování a v modelech komunikačních situací a sociální komunikace, které vytvářejí.”* Někteří autoři pak místo pojmu nová média používají více přesnější pojmy jako síťová či digitální média. Tyto pojmy pak více odpovídají faktu, že se média a zejména sociální síť rychle vyvíjí a z “nových” médií se stávají média “stará” média.⁴⁰ Stejně jako sociální síť je i pojem nová média těžko definovatelný a jednotlivé definice se v odborné literatuře značně liší.

Pro lepší pochopení tohoto pojmu je pak nejlepší vymezit si jeho základní znaky, mezi které patří digitalita, interaktivita, hypertextualita, disperzita, virtualita a simulace.

³⁷ PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální síť*. Praha: Oeconomica, 2010. s. 125. ISBN 978-80-245-1742-1.

³⁸ KOHOUT, Roman a Radek KARCHŇÁK. *Bezpečnost v online prostředí* [online]. Biblio Karlovy Vary [cit. 2024-01-12]. s. 40. ISBN 978-80-260-9543-9. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/wp-content/uploads/2017/03/Roman-Kohout-Bezpecnost-v-online-prostredi.pdf>.

³⁹ *Social network*. (n.d.). Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. Dostupné z <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/social-network>.

⁴⁰ JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Zlín: Verbum, 2013. s. 59 - 60. ISBN 978-80-875-0037-8.

Prvním znakem je tedy digitalita což znamená, že jsou tato média založena na digitálním kódu. Dalším znakem nových médií je skutečnost, že uživatelé mohou s těmito médii sami manipulovat, jedná se o znak interaktivity. Hypertextualita pak umožňuje propojování již existujícího obsahu a díky tomu umožňuje vytvářet uživatelům vlastní nový obsah. Na což pak navazuje další znak tedy disperzita, která dává uživatelům příležitost stát se producenty vlastního obsahu. Posledními znaky jsou pak vzájemně propojené, jedná se o virtualitu a simulaci, díky kterým dochází ke vzniku virtuální reality, které jsou uživatelé médií součástí.⁴¹

Před vznikem prvních sociálních sítí, které odpovídali výše uvedeným definicím existovaly tzv. elektronické nástěnky a diskuzní fóra. Ty sice umožňovala určitou formu komunikace mezi svými uživateli, přesto je ale za klasické sociální sítě nelze považovat, jelikož jim chyběla některá z funkcí, která je pro sociální sítě typická. První takovou stránkou byl Usenet, jednalo se o systém elektronických diskusních skupin, který vznikl již v roce 1979. V roce 1989 ho pak následovala služba Well, kterou lze označit za elektronickou nástěnku, která se podobala službě Classmates, u nás známé jako Spolužáci.⁴²

První sociální síť pak vznikla v roce 1997. Jednalo se o SixDegrees.com, tato sociální síť umožňovala svým uživatelům vytvářet si profily, posílat zprávy přátelům a vytvářet si seznamy přátel. Dá se tedy říci, že se jednalo o předchůdce Facebooku. SixDegrees.com se ale velkého úspěchu nedočkala a v roce 2000 byla oficiálně ukončena. Její zakladatel pak spatřoval její neúspěch v tom, že v době jejího spuštění nemělo dostatek lidí každodenní přístup na internet. Dá se tedy říci, že SixDegrees.com předběhla svou dobu.⁴³

Na počátku dvacátého století byl zaznamenán velký nárůst v počtu nových sociálních sítí. Jednou z těch známějších byla služba Friendster, ta vznikla v roce 2002 a fungovala jako seznamovací služba, která umožňovala svým uživatelům seznámit se s přáteli svých přátel. Ale ani její popularita netrvala dlouho, jelikož se začala potýkat s masivním nárůstem falešných účtů, což mělo mimo jiné vliv na výkon serverů a kvalitu

⁴¹ LISTER, Martin, Jon DOVEY, Seth GIDDINGS, Iain GRANT a Kieran KELLY. *New Media A Critical Introduction* [online]. Second edition. Routledge, 2009 [cit. 2024-01-31]. ISBN 0-203-88482-5. Dostupné z: https://www.philol.msu.ru/~discours/images/stories/speckurs/New_media.pdf.

⁴² KIRKPATRICK, David. Pod vlivem Facebooku: Příběh z nitra společnosti, která spojuje svět. Brno : Computer Press, 2011, s. 60. ISBN 978-80-251-3573-0.

⁴³ ELLISON, Nicole B. a Danah m. BOYD. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship* [online]. Volume 13. 2007. s. 214 [cit. 2024-1-21]. Dostupné z <https://academic.oup.com/jcmc/article/13/1/210/4583062>.

poskytovaných služeb.⁴⁴ V roce 2003 začaly vznikat známé projekty jako je Myspace či LinkedIn. V roce 2004 se pak poprvé objevil Facebook, který byl v té době dostupný pouze pro studenty Harvardu. Dostupným pro širší veřejnost se stal Facebook v roce 2006, tedy ve stejném roce kdy byl poprvé představen Twitter⁴⁵, který dneska funguje pod názvem X.⁴⁶

V současné době funguje spousta sociálních sítí. Mezi ty nejnámější pak patří Facebook a X, dříve Twitter. Velmi populární je pak jsou pak sociální sítě jako Instagram, TikTok, Pinterest či Tumblr, které slouží mimo jiné zejména ke zveřejňování fotografií a videí. Dále tu pak máme LinkedIn a Behance, ty jsou zaměřeny na kariérní prostředí.⁴⁷ Pro potřeby této práce se budeme dále zaměřovat pouze na Facebook a X, které si blíže představíme v následujících kapitolách

2.1 České sociální sítě

Tou pravděpodobně nejnámější českou sociálních sítí je služba Lidé.cz, kterou představila v roce 1997 společnost Seznam.cz původně jako adresář e-mailových adres. Postupně se proměnila v sociální síť, která svým charakterem odpovídala spíše seznamce. Služba byla ale v roce 2020 oficiálně ukončena. Důvodů pro to bylo hned několik. Mezi ně patřila zejména neochota společnosti Seznam.cz, která byla jejím vlastníkem službu jakkoliv inovovat, aby byla schopna konkurenceschopnosti, což vedlo k tomu, že služba nedokázala naplnit svá finanční očekávání. Dalším důvodem pro ukončení služby byla velká koncentrace sexuálních predátorů, tedy uživatelů, kteří službu využívali k nezákonnému obtěžování dětí a mladistvých, jejich výskyt pak nebyla služba schopna nijak regulovat. Chování těchto uživatelů a jeho následky je možné vidět v dokumentu V síti, na který odkazuje sám Pavel Zima, místopředseda představenstva a ředitel pro exekutivu a komunikaci Seznam.cz ve svém prohlášení, ve kterém popsal důvody pro ukončení služby.⁴⁸

Vedle služby Lidé.cz patřila pod společnost Seznam.cz ještě služba Spolužáci.cz, ale i ta byla v roce 2019 oficiálně ukončena. Stejně jako u Lidé.cz neprošla služba

⁴⁴ ELLISON, Nicole B. a Danah m. BOYD. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship* [online]. Volume 13. 2007. s. 212 - 216 [cit. 2024-1-21]. Dostupné z <https://academic.oup.com/jcmc/article/13/1/210/4583062>.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Sbohem, modrý ptáčku. Elon Musk změnil logo Twitteru na písmeno X. *IDnes.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/elon-musk-twitter-logo-pismeno-x-modry-ptacek.A230724_064652_eko-zahranicni_pitt.

⁴⁷ 28 Top Social Media Platforms Worldwide. *Semrush Blog* [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.semrush.com/blog/most-popular-social-media-platforms>.

⁴⁸ Seznamka Lidé.cz definitivně skončila. *Novinky.cz* [online]. 2020 [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/internet-a-pc-seznamka-lide-cz-definitivne-skoncila-40345217>.

Spolužáci.cz velkými inovacemi a proto nebyla po rozšíření Facebooku schopna uchovat si mnoho uživatelů. Dalším důvodem pro její ukončení bylo přijetí nařízení EU o ochraně osobních údajů tedy GDPR. Seznamu by se totiž nevyplatilo službu od základu přepsat, aby vyhovovala nařízení.⁴⁹

Jedinou známější českou sociální sítí, která funguje doposud je Libimseti.cz. Služba byla primárně zřízena jako seznamka, měla ale další funkce, jako chatování či hodnocení příspěvků. Služba byla oproti výše zmíněným inspirovaná zahraničními sociálními sítěmi, jako je Myspace nebo Facebook. Služba ale nedokázala být konkurenceschopná dlouho. Libimseti v současné době (v roce 2024) pořád funguje jako seznamka.⁵⁰

2.2 Facebook

Službu Facebook oficiálně představila v únoru roku 2004 skupina studentů Harvardské univerzity Mark Zuckerberg, Dustin Moskovitz, Chris Hughes a Eduardo Saverin. Přičemž za jejího zakladatele je považován Mark Zuckerberg, který přišel s nápadem na vytvoření Facebooku v pouhých 23 letech při svém studiu psychologie na Harvardu. Název Facebook byl převzat z příručky, pro nové studenty Harvardu, ve které byli stručně představeni ostatní studenti.⁵¹

Poté co byla 4. února služba spuštěna získala si během prvních 24 hodin okolo 1.200 uživatelů, přičemž jejich počet postupně narůstal. Později se stal Facebook dostupným na univerzitě v Bostonu, v Ivy League a postupně na všech univerzitách v USA. Studenti středních škol ve Spojených státech pak mohli užívat Facebook od roku 2005. Ve stejném roce se služba rozšířila do škol ve Velké Británii. V září roku 2006 se pak Facebook stává dostupným pro každého. V současné době je k užívání Facebooku zapotřebí pouze e-mailové adresy. Facebook doposud získává převážnou část svého zisku z reklam.⁵²

Dříve byl Facebook zcela bezplatná služba, v současnosti nabízí dvě verze, placenou bez reklama a neplacenou bez reklam. Placená verze stojí okolo 250 Kč měsíčně a je dostupná pro uživatele z EU, Švýcarska a Evropského hospodářského prostoru. Meta představila placenou verzi Facebooku v reakci na verdikt Soudního dvora EU, který Metu

⁴⁹ David. Seznam.cz zavírá komunitní službu Spolužáci.cz, fungovala celkem 19 let. *Lupa.cz* [online]. 2018 [cit. 2024-01-06]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/seznam-cz-zavira-komunitni-sluzbu-spoluzaci-cz-fungovala-14-let/>.

⁵⁰ *Libimseti.cz* [online]. [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <http://libimseti.cz/>.

⁵¹ PHILLIPS, Sarah. A brief history of Facebook. *The Guardian* [online]. 2007 [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/2007/jul/25/media.newmedia>.

⁵² Tamtéž.

obvinil z porušení GDPR. Meta se tohoto jednání měla dopustit tím, že nezískávala od svých uživatelů dostatečný souhlas s využitím jejich dat. Další podnětem pro zavedení placené verze byla i pokuta ve výši 390 milionu eur, kterou Meta obdržela od Irského úřadu pro ochranu osobních údajů.⁵³

Facebook je v současnosti vlastněn společností Meta Platforms, Inc., jejímž zakladatelem je už zmíněný zakladatel Facebooku Mark Zuckerberg.⁵⁴ Mimo Facebook vlastní Meta také známou sociální síť na sdílení fotografií Instagram⁵⁵ či služby pro bezplatný přenos zpráv Messenger⁵⁶ a WhatsApp⁵⁷. Meta tedy vlastní čtyři z pěti nejpoužívanějších sociálních sítí. S tím, že tou nejpoužívanější sociální sítí je právě Facebook, který má okolo 2,9 miliard aktivních uživatelů měsíčně.⁵⁸

2.2.1 Pravidla užívání Facebooku

Facebook je nejpoužívanější sociální síť, která umožňuje svým uživatelům sdílet obsah s přáteli, psát si s nimi nebo se seznamovat s cizími lidmi. Aby se na něm pak uživatelé cítili bezpečně, je potřeba, aby existovala určitá pravidla, podle kterých se musí uživatelé na sociální síti chovat. Pravidla užívání Facebooku se rozdělují do pěti podkategorií a jsou společná i pro některé další produkty společnosti Meta - Poskytované služby, Financování služeb, Závazky uživatelů vůči Facebooku a komunitě, Další ujednání a Další smluvní podmínky a zásady, které se na uživatele mohou vztahovat.

V první podkategorii Poskytované služby se dozvíme, jaké služby Meta svým uživatelům nabízí. Cílem těchto služeb je pak *“umožnit lidem budovat komunitu a zajistit, aby si lidé po celém světě byli blíží.”* Jednou ze služeb, kterou se Meta snaží dosáhnout tohoto cíle je přizpůsobování obsahu, k čemu využívá data svých uživatelů. Právě díky využití dat jednotlivých uživatelů je Facebook schopen každému svému uživateli zaručit, že se mu budou zobrazovat jedinečné příspěvky, příběhy, události nebo reklamy.

Druhá podkategorie se nazývá Zajištění bezpečnosti, zabezpečení a integrity našich produktů, boj proti škodlivému chování a zajištění bezpečí naší komunity

⁵³ Martin. Placený Facebook a Instagram bez reklam je tu, předplatné bude přes mobil dražší. *Lupa.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/placeny-facebook-a-instagram-bez-reklam-je-tu-predplatne-bude-pres-mobil-drazsi/>.

⁵⁴ *Mark Zuckerberg, Founder, Chairman and Chief Executive Officer | Meta*. (n.d.). Mark Zuckerberg, Founder, Chairman and Chief Executive Officer. [online]. 2023 [cit. 2024-02-13]. Dostupné z <https://about.meta.com/media-gallery/executives/mark-zuckerberg/>.

⁵⁵ Instagram. *Meta* [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z: <https://about.meta.com/technologies/instagram/>.

⁵⁶ *Messenger.Meta*. [online]. [cit. 2024-02-14]. <https://about.meta.com/technologies/messenger/>.

⁵⁷ *WhatsApp.Meta* [online]. [cit. 2024-02-14]. <https://about.meta.com/technologies/whatsapp/>.

⁵⁸ DIXON, Stacy Jo. Countries with the most Facebook users 2024. *Statista* [online]. 2024 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/268136/top-15-countries-based-on-number-of-facebook-users/>.

uživatelů. Zde Meta uvádí, že dělá vše proto, aby zajistila bezpečnost svých produktů a služeb. K čemuž slouží specializované týmy po celém světě. Dále také Meta pracuje na vývoji pokročilých technických systémů, které mají za úkol detekovat jakékoliv údajné zneužití produktů, škodlivé chování vůči ostatním a situace, ve kterých může Meta přispět k podpoře nebo ochraně komunity. Uživatelé mají také možnost podávat hlášení o obsahu, který porušuje Zásady. Tomuto bodu se bude tato práce věnovat podrobněji níže. Další body této podkategorie jsou pak pro tuto práci irelevantní a není potřeba je dále rozebírat.

Druhá podkategorie Financování služeb představuje dvě možnosti užívání služeb a to zdarma s reklamami nebo s příplatkem ale bez reklam. Meta zde pak garantuje, že pokud se uživatelé rozhodnou pro verzi s reklamami nebude poskytovat třetím stranám, tedy inzerentům žádné osobní informace o svých uživatelích.

Ve třetí podkategorii Závazky uživatelů vůči Facebooku a komunitě je uvedeno, kdo smí služby Mety využívat a kdo naopak ne. Služby společnosti Meta může využívat prakticky vzato každý, kdo je starší 13 let, poskytne o své osobě pravdivé informace, nebyl odsouzen za sexuální delikt, nebyl mu již dříve účet zablokován z důvodu porušení uživatelských nebo jiných podmínek či mu nebylo užívání služeb zakázáno příslušným právním předpisem. Každý uživatel je také povinen vést účet pod stejným jménem, které používá v běžném životě.⁵⁹

ČR se pak jednu dobu pokusila zavést nové pravidlo, podle kterého by děti mladší 15 let potřebovali k založení účtu na Facebooku souhlas rodičů. Vláda se tak snažila omezit počet dětí mladší 15 let, které se na Facebooku pohybují a zároveň tím také reagovala na přijetí GDPR. Věk osoby pak měl být kontrolován pomocí data narození vloženého při registraci. Tento návrh nakonec neprošel a je otázka, jak moc by byl účinný v situaci, kdy by prošel, jelikož je známo, že se dnes na Facebooku dokonce pohybují děti mladší 13 let. Jiným státům EU se podobnou věkovou hranici prosadit povedlo.⁶⁰

Dále se zde dozvíme, co můžeme sdílet a dělat v produktech společnosti Meta. Ve zkratce je zakázáno sdílet a dělat cokoli, co porušuje Smluvní podmínky, Zásady komunity a jiné smluvní podmínky a zásady, je nezákonné nebo diskriminační povahy nebo porušuje práva jiných, včetně těch autorských. Dále je zakázáno sdílet viry nebo jiné škodlivé kódy nebo získávat přístup k údajům a tyto údaje shromažďovat. Nelze ani

⁵⁹ Podmínky používání služby. *Facebook* [online].2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/legal/terms>.

⁶⁰ ČEPEROVÁ, Klára. Facebook, Instagram nebo Twitter od 15 let. Podívejte se, co tomu říkají experti. *Aktuálně.cz* [online]. 2018 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/facebook-instagram-nebo-twitter-od-15-let-podivejte-se-co-to/r~1bc1ad882e8911e8b8efac1f6b220ee8/v~sl:54d49098060fc3c5f6106076af744a9b/>.

shromažďovat a prodávat uživatelská jména a hesla nebo podávat nepravdivá nebo duplicitní hlášení. Společnost Meta pak může obsah, který porušuje tato ujednání zablokovat.⁶¹

Blíže se nežádoucím chováním zabývají Zásady komunity. Nežádoucí chování je zde rozděleno do šesti oddílů - násilí a kriminální chování, bezpečnost, nepřístupný obsah, integrita a autentičnost, respektování duševního vlastnictví a žádosti a rozhodnutí související s obsahem. Každý oddíl začíná odůvodněním, kde jsou vysvětleny cíle daného oddílu, následuje pak konkrétní znění zásady, které popisuje buď nepovolený obsah, který bude odebrán nebo *“obsah vyžadující k posouzení doplňující informace nebo kontext, obsah vyžadující obrazovku s varováním nebo povolený obsah, který si ale smí zobrazit pouze dospělí starší 18 let.”*

Podle prvního oddílu bude odebrán příspěvek obsahující výhrůžku násilí, návod na výrobu zbraně či výbušniny. Naopak nebudou odebrány výhrůžky, které obsahují odsouzení násilného činu či budou mít za cíl zvýšení povědomí o této nezákonné činnosti. Dále je zakázáno se jakýmkoliv způsobem podílet na činnosti teroristické skupiny, šířit nenávistné projevy, účastnit se na obchodování s lidmi či obchodovat s drogami, alkoholem a podobnými látkami. Nelze ani určitý zločin propagovat či ho do budoucna koordinovat.

Podle druhého oddílu se pak nesmí zveřejňovat obsah, který jakýmkoliv způsobem, propaguje či navádí k sebevraždě, sebepoškozování nebo k poruchám příjmu potravy. Dále je zakázáno zveřejňovat příspěvky obsahující pornografii nebo sexuální zneužívání dětí i dospělých. Zakázáno je dále šířit jakékoliv osobní informace umožňující identifikaci osoby.

Třetí oddíl řeší nepřístupný obsah. Podle tohoto oddílu je zakázáno šířit nenávistné projevy či schvalovat násilí nebo jiné trestné činnosti. Zakázaný je také jakýkoliv příspěvek vybízející k sexu, k zaslání nahých snímků nebo videí, či organizování různých sexuálních aktivit.

Čtvrtý oddíl pak řeší problematiku spamů, falešných identit a dezinformací. Podle tohoto oddílu jsou odebrány takové dezinformace, které zvyšují riziko bezprostředního násilí, dotýkají se veřejného zdraví, zasahují do procesu voleb či sčítání obyvatel nebo určitým způsobem manipulativně upravují média.

⁶¹ Podmínky používání služby. Facebook [online].2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/legal/terms>.

Pátý oddíl se věnuje duševnímu vlastnictví a zakazuje příspěvky porušující autorská práva a práva vztahující se k ochranné známce. Poslední oddíl pak obsahuje výčet žádostí o odebrání účtu, kterým bude vyhověno.⁶²

Ve čtvrté podkategorii Podmínek užívání rozebírá Meta vedle postupu při aktualizaci Smluvních podmínek také možnost pozastavit nebo úplně ukončit účet na jejích platformách. Meta zde upozorňuje, že je jejím cílem, aby byl Facebook bezpečným místem pro sdílení svých myšlenek a nápadů. Pokud se tedy dozví o tom, že některý z uživatelů zjevně, závažně či opakovaně porušil smluvní podmínky, zásady nebo už výše zmíněné Zásady komunity, může účet takového uživatele zablokovat a to buď na určitou dobu, nebo natrvalo. Meta může také účet úplně odstranit. Pravidlům, podle kterých Meta postupuje v případě zablokování nebo odstranění účtu se bude věnovat poslední kapitola této práce podrobněji.

Do této podkategorie dále spadá omezení odpovědnosti, Meta je podle tohoto oddílu plně odpovědná za jakékoliv ztráty, ke kterým dojde z důvodu její nedbalosti. Dále jsou zde pak upraveny možnosti řešení sporů a další ustanovení. Do poslední podkategorie pak spadají další smluvní podmínky a zásady, které jsou pro uživatele závazné, rozebrán je zde například proces vyřizování stížností nebo zásady pro sdílení a používání hudby.⁶³

2.3 X

Další sociální síť, kterou je potřeba blíže představit je X, dříve fungující pod názvem Twitter. Jedná se také o největší konkurenci Facebooku. Za jeho zakladatele je považován Jack Dorsey, který také 21. března 2006 napsal úplně první tweet, který zněl: “just setting up my twttr”, tedy v překladu “právě nastavuji svůj twttr”, přičemž “twttr” lze přeložit jak cvrlikání. Což vlastně vystihuje podstatu této sociální sítě. Nejdůležitější funkcí této sítě je možnost psaní tweetů, tedy krátkých zpráv minimálně o 280 znacích, které je pak možné sdílet mezi další uživatele, součástí tweetu pak mohou být i fotografie nebo videa.⁶⁴ Nedílnou součástí tweetu se pak stali tzv. hashtagy, tedy slova, která byla označena křížkem #. Jako hashtag se většinou označují slova, která jsou pro téma daného

⁶² Zásady komunity na Facebooku. *Meta* [online]. 2024 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/?source=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fcommunitystandards>.

⁶³ Podmínky používání služby. *Facebook* [online]. 2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/legal/terms>.

⁶⁴ VANIAN, Jonathan. Twitter is now owned by Elon Musk — here’s a brief history from the app’s founding in 2006 to the present. *CNBC* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.cnn.com/2022/10/29/a-brief-history-of-twitter-from-its-founding-in-2006-to-musk-takeover.html>.

tweetu typická. Díky hashtagům pak lze snadněji a rychleji vyhledávat tweety s podobným obsahem.⁶⁵

Twitter si rychle získal popularitu a v roce 2009 se stává mainstreamovou platformou. Twitter se stal populárním zejména díky masivní propagaci za kterou stál jeho nový ředitel Evan Williams, který se sám na vzniku Twitteru podílel. Williamsovi se dokonce podařilo stát se hostem vysoce sledované Oprah show. V roce 2010 pak byl poslán první tweet z oběžné dráhy.

Postupně začalo službě X používat čím dál víc lidí, jeho obliba vzrostla hlavně u celebrit. Mimo to se ale stal důležitou součástí při Arabském jaru v roce 2011, kdy byla tato síť používána ke komunikaci mezi jednotlivými protestujícími. Různé protesty jsou pak přes X organizovány a řízeny i dnes.

Twitter se postupně stal populární i mezi politiky a například v roce 2012 na něm prezident Barack Obama ohlásil své zvolení prezidentem USA, tento tweet si zobrazilo více než 25 milionů uživatelů.

V následujících letech se ale popularita platformy X zastavila, což vedlo k tomu, že platforma přestala generovat zisk. Platforma X nebyl schopen konkurovat svým největším rivalům, mezi které patří dodnes Facebook či Google.⁶⁶

V roce 2016 se platforma X dostala spolu s Facebookem pod palbu kritiky. Bylo jim vyčítáno, že nedokázali reagovat na příspěvky Donalda Trumpa a jeho straníků obsahující zavádějící či přímo lživé informace a to zejména ve vztahu k prezidentským volbám, které toho roku probíhaly. Otázkou pak hlavně bylo, jaký vliv mělo neodstranění takových příspěvků na samotný výsledek amerických prezidentských voleb.⁶⁷

Platforma X se podobnému scénáři, který se odehrál při prezidentských volbách v roce 2016 chtěla v budoucnu vyvarovat. Proto před prezidentskými volbami v roce 2020 zavedla řadu opatření, jejichž cílem bylo zabránit šíření zavádějících či lživých informací. Sociální síť se rozhodla, že veškeré zavádějící a lživé informace týkající se voleb, volebních podvodů nebo volebních výsledků budou mazány nebo označovány speciálním štítkem. Pokud by se pak uživatelé rozhodli příspěvek s takovým označením dále

⁶⁵ How to use hashtags. *X Help center* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/using-x/how-to-use-hashtags>.

⁶⁶ VANIAN, Jonathan. Twitter is now owned by Elon Musk — here's a brief history from the app's founding in 2006 to the present. *CNBC* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2022/10/29/a-brief-history-of-twitter-from-its-founding-in-2006-to-musk-takeover.html>.

⁶⁷ Tamtéž.

retweetnout, byli by přesměrováni na odkaz s důvěryhodnými informacemi. Úplně zablokováno pak bylo retweetování zavádějících výroků amerických politiků.⁶⁸

Za tyto opatření pak sociální síť X sklídila pochvalné reakce. “Pochvalu” pak tato sociální síť dostala zejména za to, jak rázně reagovala na všemožné zavádějící a lživé výroky prezidenta Donalda Trumpa. X se na výroky prezidenta Donalda Trumpa a jeho rodiny v období kolem voleb zaměřila nejvíce a spoustu jeho výroků mazala nebo k nim přidala varovný štítek.⁶⁹ Situace kolem příspěvků Donalda Trumpa se neuklidnila ani po volbách, ba naopak, v lednu roku 2021 pak platforma X přistoupila k drastickému řešení a trvale zablokovala účet Donalda Trumpa, jedním z podnětů pro tento krok byla situace, kdy Donald Trump odmítl uznat odsoudit útok na Kapitol, který podle některých sám vyvolal.⁷⁰

Největším otřesem ale sociální síť X prošla dne 28. října 2022, kdy se jeho vlastníkem stala společnost X corp. vlastněná podnikatelem Elonem Muskem. Ten změnil vše od názvu, přes vedení až po nastavenou politiku, za což následně sklídl kritiku jak uživatelů tak i inzerentů. Na ty nejzásadnější změny, které nastaly po převzetí X Muskem a které mohou mít vliv na fungování společnosti se zaměříme podrobněji.⁷¹

K prvnímu kroku, ke které Musk přistoupil byla změna systému ověřování veřejných osobností modrým zaškrtačacím políčkem, to bylo dříve udělováno automaticky veřejně známým osobnostem. Toto políčko bylo nahrazeno placenou variantou X Premium, kterou si může zakoupit každý, za pouhých osm dolarů měsíčně. Výraznou změnou pak prošla obsahová politika, což bylo očekávaným korkem, jelikož Musk už dříve kritizoval přístup bývalého vedení X k mazání příspěvků. Musk tedy zavedl politiku svobody projevu, podle které nemá být nenávistný obsah zakázán, ale pouze utlumován. Dále také došlo k obnovení dříve zablokovaných účtů, mezi ty pak patřil např. účet bývalého prezidenta Donalda Trumpa, rappera Kanye Westa nebo

⁶⁸ *Twitter přitvrdil v boji proti šíření nepravdivých informací. Důvodem jsou americké volby.* Lidovky.cz [online]. 2020 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/twitter-upravuje-opatreni-proti-sireni-nepravdivych-informacich-o-volbach-v-usa.A201009_224633_firmy-trhy_liev.

⁶⁹ Facebook a Twitter si za boj s dezinformacemi během prezidentských voleb v USA vysloužily pochvalu. *Lidovky.cz* [online]. 2020 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/facebook-a-twitter-si-za-boj-s-dezinformace-behem-prezidentskych-voleb-v-usa-vyslouzily-pochvalu.A201106_200254_in-media_hekr.

⁷⁰ Twitter trvale zablokoval Trumpův účet. Prezidenta vyzvala k rezignaci i republikánská senátorka. *IRozhlas* [online]. 2021 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/donald-trump-twitter-zablokovani-vyzva-odchod-republikani_2101090652_tzr.

⁷¹ Srinivasan, H. *Elon Musk Has Rebranded Twitter to 'X'—Here's Musk's Net Worth.* Investopedia. [online] 2022 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z <https://www.investopedia.com/elon-musk-launched-his-own-ai-startup-heres-musks-net-worth-7562899>.

kontroverzního influencera Andrewa Tata. O obnovení účtu Donalda Trumpa pak dokonce nechal Musk hlasovat ostatní uživatelé.

Jednu dobu Musk vyhrožoval odchodem X z EU, reagoval tak na přijetí níže rozebraného Nařízení o digitálních službách, které sociálním sítím ukládá povinnost, aby nenávistné příspěvky pod hrozbou pokuty mazali.⁷² V důsledku těchto opatření se platformu X rozhodli opustit někteří velcí inzerenti, kteří se obávají nenávistných projevů, mezi těmito inzerenty pak byl například automobilový koncern Volkswagen.⁷³ Jaký vliv mají tato opatření na společnost se ještě ukáže, důležitým ukazatelem bude také to, jak se platforma X dokáže popasovat s blížícími se prezidentskými volbami v USA, které jsou, jak už bylo zmíněno výše často provázeny dezinformačními kampaněmi na sociálních sítích.

2.3.1 Pravidla užívání X

Dle smluvních podmínek si může účet na platformě X založit každý, kdo dosáhl věku 13 let a nebyl z užívání služby vyloučen příslušným zákonem. Nejsou zde žádná jiná omezení užívání, narozdíl do Facebooku.

Souhlasem se smluvními podmínkami na sebe uživatel bere veškerou odpovědnost za používání služby a za veškerý obsah, který se na síti rozhodne sdílet. Ve smluvních podmínkách je také stanoveno, že se uživatel nemůže spoléhat na pravost, úplnost nebo přesnost žádného obsahu ani sdělení zveřejněného na síti X. Uživatel je dále upozorněn na možnost, že bude na síti vystaven obsahu, který může být klamavý, neúplný, škodlivý, urážlivý či jinak nevhodný.

Společnost X je ale oprávněná odstranit obsah, který jakýmkoliv způsobem porušuje uživatelskou smlouvu, například pokud uživatel svým jednáním poruší práva duševního vlastnictví, pokud se vydává za jinou osobu nebo svým chováním porušuje zákon či je jeho chování obtěžující.⁷⁴

Součástí smluvních podmínek jsou i Pravidla užívání X. Příspěvky, které tyto Pravidla porušují mohou být odstraněny nebo k nim může být omezen přístup. Svým obsahem jsou podobná Zásadám komunity společnosti Meta. V jejich úvodu se nejprve dozvíme účel těchto Pravidel, čímž je zajistit, aby se všichni mohli volně a bezpečně

⁷² Muskem řízený pád Twitteru. *Seznam zprávy* [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-firmy-pred-rokem-musk-koupil-twitter-sit-prisla-o-reputaci-uzivatele-i-penize-238900>.

⁷³ Inzerenti opouštějí Twitter. Obávají se nenávisti, nechápu Muskovy plány. *IDnes.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/twitter-inzerenti-vw-musk.A221104_142054_ekonomika_ven.

⁷⁴ Smluvní podmínky. *X* [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://twitter.com/cs/tos>.

účastnit veřejné konverzace. Pravidla jsou dále rozdělena do čtyř kategorií - bezpečnost, ochrana soukromí, autenticita a reklama třetích stran v obsahu videí.

V první kategorii jsou zakázány jakékoliv násilné projevy včetně vyhrožování násilím či podněcování k němu. Je dále zakázáno připojit se k aktivitám jiných násilných subjektů nebo je propagovat. Je vyloučeno napadat jiné uživatele z důvodů jejich rasy, pohlaví, sexuální orientace, náboženského vyznání atd. Sdílen nesmí být ani obsah nadměrně krvavý nebo zobrazující násilí či sexuální násilí. Na platformě X nesmí ani docházet k prodeji, nákupu nebo zprostředkování nelegálního zboží nebo služeb, stejně tak zde nesmí být obchodováno s alkoholem nebo drogami. Nulová tolerance je zde i pro jakékoliv formy sexuálního zneužívání dětí a k podpoře a návodu k sebevražednému jednání nebo k sebepoškození.

Společnost X si zde vyhrazuje právo odebrat účty, které jsou vedené pachateli teroristických, násilně extremistických nebo hromadných násilných činů, a příspěvky šířící manifesty nebo jiný obsah vytvořený těmito pachateli může rovněž odstranit.

V kategorii ochrana soukromí je zakázáno zveřejňovat soukromé informace o jiných osobách, bez jejich souhlasu. Nesmí docházet ani k vyhrožování zveřejnění těchto informací. Totéž platí pro zveřejňování intimních fotografií a videí. Uživatelé jsou rovněž povinni zdržet se *“použití přihlašovacích údajů, hesel, tokenů, klíčů, souborů cookie nebo jiných dat k přihlášení nebo získání přístupu k přidávání, odstraňování nebo úpravě soukromých informací nebo funkcí účtu jiného uživatele na platformě X než je ten jejich vlastní.”*⁷⁵

V sekci autenticita je pak zakázáno používat službu X takovým způsobem, který manipuluje nebo jinak narušuje zkušenosti ostatních uživatelů této platformy nebo manipuluje či jinak zasahuje do procesu voleb nebo jiných občanských procesů. Je dále zakázáno používat falešnou identitu s cílem uvést někoho jiného v omyl nebo sdílet syntetická a zmanipulovaná média. Tyto příspěvky pak mohou být za syntetická a zmanipulovaná média označeny, aby pomohli k lepší osvětě ostatních uživatelů.

Poslední kategorie pak zakazuje bez předchozího souhlasu zveřejňovat obsah s reklamou třetích osob.⁷⁶

⁷⁵ Pravidla společnosti X. *X Help center* [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/cs/rules-and-policies/x-rules>.

⁷⁶ Tamtéž.

2.4 Nežádoucí chování na sociálních sítích

Předchozí kapitola popisovala pravidla užívání jednotlivých sociálních sítí. V této kapitole se pak zaměříme na některé formy nežádoucího chování na vybraných sociálních sítích, které právě tyto pravidla porušují. Výčet forem nežádoucího chování nebude samozřejmě úplný, bude zaměřen na takové jednání, které je na vybraných sociálních sítích, tedy na Facebooku a X dle mého názoru nejčastější a nejproblematictější. Tato kapitola se tedy bude zaměřovat na, na hate speech, šíření dezinformací, pornografie a násilí. Nejprve je ale zapotřebí stručně vymezit osobnostní práva, která jsou nežádoucím chováním na sociálních sítích zasažena nejvíce.

2.4.1 Zásahy do osobnostních práv

Již v předchozí kapitole bylo řečeno, že svoboda projevu může být za splnění určitých podmínek vymezených v čl. 17 odst. 4 LZPS omezena. Svoboda projevu pak může být například omezena v situaci, kdy výkon tohoto práva zasahuje do práv a svobod druhých.⁷⁷

Mezi osobnostní práva, která se dostávají nejčastěji do kolize se svobodou projevu na sociálních sítích řadíme právo na ochranu cti, důstojnosti a soukromí nebo dále právo na ochranu dobré pověsti.⁷⁸

Tyto práva a svobody jsou pak upraveny v LZPS, konkrétně v článku 6, 7, 8, 10 a 12 LZPS. Čl 6 LZPS⁷⁹ deklaruje právo na život, v čl 7 LZPS⁸⁰ je upravena nedotknutelnost osoby a soukromí, odst. 2 pak zakazuje nelidské či jiné kruté nebo ponižující zacházení nebo trestání. Čl. 8 LZPS⁸¹ zaručuje svobodu člověka, dále také upravuje podmínky, za kterých může dojít k omezení této svobody.

V oblasti omezování svobody projevu z důvodu zásahu do osobnostních práv jiného, je pak dále významný čl. 10, který říká že:

⁷⁷ Čl.17 odst. 4 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-2-23]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁸ MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti* [online]. Praha: Leges, 2013 [cit. 2024-03-31]. s. 139 ISBN 978-80-87576-52-6.

⁷⁹ Čl.6 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸⁰ Čl.7 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸¹ Čl.8 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

“(1)Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.

(2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.

(3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.”⁸²

Čl. 12 pak nakonec upravuje nedotknutelnost obydlí.⁸³

Ochraně osobnostních práv se pak věnují i některá ustanovení občanského zákoníku, zejména pak § 81 - 114 NOZ. § 81 NOZ pak například uvádí, že „ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.“ Dále také TZ, který v hlavě II. upravuje trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, soukromí a na ochranu listovního tajemství.

Kolizi těchto práv se svobodou slova budou řešit soudy za pomoci už výše zmíněného testu proporcionality. Kromě toho je třeba posoudit další kritéria. Prvním kritériem, které je třeba posoudit je status osoby, do jejíchž osobnostních práv bylo zasazeno. Přičemž může být zasazeno i do práv osob právnických. Podle tohoto kritéria rozdělujeme osoby na osoby soukromé, osoby veřejně známé a osoby veřejně činné. Osoby veřejně činné jsou takové osoby, které vykonávají nějakou veřejnou funkci a tím se podílejí na chodu moci veřejné. Tyto osoby musí vzhledem na svoje postavení strpět největší zásah do svých osobnostních práv. Zejména pokud se jedná o zásah při výkonu jejich funkce.

Osoby veřejně známé jsou pak narozdíl od osob veřejně činných známe z jiných důvodů, než pro výkon určité funkce. Do této kategorie lze zařadit různé herce, zpěvačky či sportovce. Tyto osoby jsou pak také povinni určitý zásah do svých osobnostních práv strpět, rozhodně ale ne v takové míře jako výše zmínění politici. U této skupiny osob se bude hodně zohledňovat obsah projevu, který do osobnostního práva zasahuje, ale také důvod, z jakého se osoba stala veřejně známou. Pokud bylo například tímto důvodem

⁸² Čl.10 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸³ Čl.12 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

určitá činnost, která je předmětem veřejného zájmu, bude muset tato osoba strpět vyšší míru zásahu do svých práv.⁸⁴

Odlíšení osob podle jejich veřejné známosti se může zdát být v rozporu s principem rovnosti. K čemuž je důležité poznamenat, že ten kdo dobrovolně šíří podrobnosti o svém životě na veřejnosti z důvodu aby se stal známým musí také přijmout, že se o něj bude veřejnost více zajímat, což povede k většímu zájmu médií. Dalšími kritérii, která se budou při posuzování zásahu svobody projevu do osobnostních práv zkoumat bude obsah a forma takového projevu, status autora a jeho úmysl, cíl a motiv.⁸⁵

Jak už bylo uvedeno v předchozí kapitole je na obou sociálních sítí, tedy na Facebooku a X zakázáno sdílet osobní informace o jiné osobě, nebo příspěvky s urážlivým nebo nenávistným obsahem. Jednotlivé formy nevhodného chování na sociálních sítí jsou rozebrány níže.

2.4.2 Hate speech

Za hate speech neboli nenávistný projev je možné považovat “projev, jehož cílem je urazit, ponížit, či vyvolat diskriminaci, nenávist nebo násilí proti jednotlivci nebo skupině osob, právě na základě jejich víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině atd.”⁸⁶

Obdobným způsobem je pak hate speech definován i v doporučení Výboru ministrů Rady Evropy 97: „*všechny formy projevu, které šíří, podněcují, podporují nebo ospravedlňují rasovou nenávist, xenofobii, antisemitismus či jiné nenávisti založené na netoleranci, včetně netolerance vyjádřené agresivním nacionalismem a etnocentrismem, diskriminací a nepřátelstvím vůči menšinám, migrantům a lidem přistěhovaleckého původu.*“⁸⁷

Potřeba omezovat nenávistné projevy na sociálních sítí je založena na přístupu, který tvrdí, že tyto nenávistné projevy zasahují do samotného principu rovnosti v důstojnosti jednotlivce. Naproti tomu stojí názor, který obhajuje možnost hlásání nenávistných projevů, ten je postaven na myšlence rovnosti názorů jako takových. Mimo výše uvedený zásah do rovnosti jednotlivce je možné při omezování nenávistných projevů

⁸⁴ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010. Teoretik. s. 243 - 252. ISBN 978-80-87212-42-4.

⁸⁵ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010. Teoretik. s. 252 - 270. ISBN 978-80-87212-42-4.

⁸⁶ JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova. Praha: Auditorium, 2007. s. 22. ISBN 978-80-903786-5-0.

⁸⁷ SVOBODOVÁ, Andrea. Nenávistné projevy v online prostředí. Multikulturní centrum Praha [online]. 2015 [cit. 2024-01-31]. Dostupné z

nalézt několik legitimních cílů. Takovým cílem pak může být např. bezpečnost státu nebo ochrana jeho demokratického uspořádání, to pak úzce souvisí s principem obranyschopné demokracie.⁸⁸

Zásady Facebooku a X ohledně hate speech jsou velice podobné. Facebook ale oproti službě X povoluje hate speech, pokud je šířen s úmyslem na tento problém poukázat a šířit osvětu.⁸⁹

V českém právním řádu je hate speech omezen už výše zmíněný čl. 17 odst. 4. LZPS.⁹⁰ Mimo to se hate speeche dotýkají také některá ustanovení TZ. Konkrétně se jedná o § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob a § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Tyto trestně činy jsou v TZ uvedeny v X hlavě - trestně činy proti pořádku ve veřejných věcech v pátém dílu - trestně činy narušující soužití lidí. Dále se jedná o trestně činy upraveny v XIII hlavě - trestně činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné zločiny, konkrétně se jedná § 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, § 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka a § 405 Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidy.⁹¹

Bartoň pak znění některých výše uvedených paragrafů považuje za problematické. Například § 356 TZ, který zní následovně: (1) *“Kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků...”*⁹² Problém zde spatřuje zejména ve spojení “jiné skupině osob”, není totiž jasné jak moc široce můžeme tento pojem vykládat. Jednou z možností jak tento pojem vykládat je pomocí klasických diskriminačních znaků uvedených např. v čl. 3 LZPS kam spadá např. pohlaví, rasa, sexuální orientace příslušnost k národnosti nebo etnické menšině atd., tento výčet je pak zakončen spojením “jiné postavení”, díky čemuž se tento problém vrací na začátek. Problematický pak také může být výklad pojmu “hanobení” v § 355 TZ.⁹³

⁸⁸ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010. Teoretik. s. 121 ISBN 978-80-87212-42-4.

⁸⁹ Podmínky používání služby. Facebook [online].2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/legal/terms>.

⁹⁰ Čl.17 Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁹¹ VÝBORNÝ, Štěpán. Nenávistný internet versus právo. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2013. s. 76. ISBN 978-80-7357-766-7.

⁹² § 356 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-27]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁹³ BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010. Teoretik. s. 225 - 226. ISBN 978-80-87212-42-4.

Otázkou omezení svobody slova ve vztahu k hate speechi se musel několikrát zaobírat i Ústavní soud. Již I Ústavní soud ČSFR vyjádřil ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 5/92 názor, že je zapotřebí, aby se tolerantní společnost dokázala aktivně bránit proti extrémně netolerantním názorům.⁹⁴ Hate speechem se také Ústavní soud zabíral ve svém usnesení ÚS 2696/21 ze dne 7. 12. 2021, kde soud konstatoval že *“nenávistné projevy na internetu, jako jeden z druhů projevu nenávisti, je třeba v demokratické společnosti potírat, a to v závažných případech i prostřednictvím norem trestního práva.”* V tomto usnesení se ústavní soud zabíral známou kauzou muže, který napsal na Facebook nenávistný komentář: „Ještěže jsou ze ZŠ Plynárenská. Řešení se přímo nabízí,“ pod fotografií žáků první třídy, přičemž většina žáků této třídy byla romského nebo arabského původu. Stížnost muže soud odmítl a muž nakonec vyvázl s trestem 16 měsíců vězení s podmíněným odkladem na tři roky.⁹⁵

96

Před Ústavní soud se také dostala kauza tehdejšího poslance za Věci veřejné Otta Chaloupky, ten byl obviněn z podněcování nenávisti vůči Romům. Tohoto jednání se dopustil tím, že na svůj Facebook přidával příspěvky jako: *romští předáci „jsou stejní paraziti na romské komunitě, jako je romská komunita parazitem na většinové společnosti“*⁹⁷ nebo *„tady je Česká republika, tady se bude mluvit česky a tady se budeme chovat všichni slušně“*.⁹⁸ Otto Chaloupka se přitom dovolával na hmotněprávní exempci. Tento argument Ústavní soud ve svém nálezu I. ÚS 3018/14 nepřipustil a ústavní stížnost zamítl.⁹⁹

⁹⁴ JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova. Praha: Auditorium, 2007. s. 22. ISBN 978-80-903786-5-0.

⁹⁵ Nenávistné projevy na internetu je třeba potírat, uvedl Ústavní soud. *Seznam zprávy* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-nenavistne-projevy-na-internetu-je-treba-potirat-vedl-ustavni-soud-184737>. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-nenavistne-projevy-na-internetu-je-treba-potirat-vedl-ustavni-soud-184737>.

⁹⁶ Screenshot autora.

⁹⁷ Rasistické výroky v politice: od Sládka až po Chaloupku. *Týden.cz* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/rasisticke-vyroky-v-politice-od-sladka-az-po-chaloupku_274452.html.

⁹⁸ Politici na Facebooku: špatná gramatika, rasismus a Teletubbies. *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/politici-na-facebooku-spatna-gramatika-rasismus-a-teletubbies.A130721_111005_in_domov_vs

⁹⁹ NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu. (n.d.). NALUS: Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu České republiky. https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-3018-14_1.

Známou kauzou je pak také případ dvou známých dezinformátorů Tomáše Čermáka a Patrika Tušila, kteří byli odsouzeni za trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, a také za trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob. Těchto trestných činů se dopustili tím, že nahráli živé video na Facebook, ve kterém vulgárně napadali a uráželi příslušníky Ukrajinského státu. Ve videu se objevovaly výroky jako *“Pojďte do pořádný ofenzivy proti nim (Ukrajincům)”* nebo *„Vždyť to je normálně okupace, co oni tady dělají (Ukrajinci)”*. T. Čermák se později za výroky v nahrávce omluvil, prý jim sám nevěřil a šlo mu jen o sledovanost. Obou mužům byl za tyto výroky udělen podmíněný trest odnětí svobody.¹⁰⁰ T. Čermák si pak momentálně odpykává pět a půlroční nepodmíněný trest odnětí svobody za podporu terorismu a výzvy k násilí.¹⁰¹

A právě vůči Ukrajincům nenávistných projevů od doby počátku Ruské invaze na sociálních sítích přibývá.¹⁰² Není pak neobvyklé když se tyto nenávistné projevy překlenou do fyzických útoků.¹⁰³

2.4.3 Dezinformace

Definicí pojmu dezinformace můžeme v literatuře a na internetových stránkách nalézt několik. Zjednodušeně pak můžeme za dezinformace považovat “nepravdivé informace šířené s cílem oklamat lidi”.¹⁰⁴ České Ministerstvo vnitra pak za dezinformace považuje *“šíření záměrně nepravdivých informací, obzvláště pak státními aktéry nebo jejich odnožemi vůči cizímu státu nebo vůči médiím, s cílem ovlivnit rozhodování nebo názory těch, kteří je přijímají”*¹⁰⁵ Dezinformace jsou tedy účelné a šířené jako součást

¹⁰⁰ Za nenávistné výroky o Ukrajincích vězení. Muži dostali 6 a 10 měsíců. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tusl-cermak-soud-nenavist-ukrajina-obzaloba.A221026_091654_domaci_vajo.

¹⁰¹ Čermák dostal 5 a půl roku za podporu terorismu a výzvy k násilí. *Seznam zprávy* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-cermak-dostal-55-roku-za-podporu-terorismu-a-vyzvy-k-nasili-228437>.

¹⁰² Počet internetových útoků na Ukrajince roste. Policie varuje před dezinformátory, Romy v Krupce napadl Moldavan. *Lidovky.cz*. [online]. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z https://www.lidovky.cz/domov/internet-dezinformace-ukrajina-romove-moldavan-zabiti-nenavist-problemy.A230721_191421_in_domov_atv.

¹⁰³ Sochorová, B. Slovní nenávist vůči Ukrajincům přechází do reálného násilí, říká právnička Seznam Zprávy. [online]. 2023 [cit. 2024-03-31] Dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-5-59-slovni-nenavist-vuci-ukrajincum-prechazi-do-realneho-nasili-rika-pravnicka-230467>.

¹⁰⁴ Disinformation. Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. [online] [cit. 2024-03-31] Dostupné z <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/disinformation>.

¹⁰⁵ Definice dezinformací a propagandy - Centrum proti hybridním hrozbám. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/definice-dezinformaci-a-propagandy.aspx>.

určitého plánu, přičemž se ale vždy nemusí jednat o přímo lživé informace, postačí, aby se jednalo o informace neúplné, vytržené z kontextu.¹⁰⁶

Od pojmu dezinformace je pak zapotřebí odlišit pojmy fake news, hoaxy a mistinformace, které jsou za pojem dezinformace často chybně zaměňovány. Fake news se podle některých autorů od dezinformací liší tím, že bývají součástí větší agendy a jejich motivy jsou více finanční než politické, jak to bývá u dezinformací.¹⁰⁷ Existuje ale i názor, že jsou fake news pouze novější pojmenování pro dezinformace.¹⁰⁸ Pojem fake news pak může být použit k označení média šířící nepravdivé zprávy či různé dezinformační weby. Tento pojem pak zpopularizoval prezident Donald Trump, který jim označoval seriózní a uznávaná média, které se kriticky vyjadřovali k jeho osobě a podnikání.¹⁰⁹

Hoaxy jsou pak *“poplašné a často zbytečné řetězové zprávy, které nabádají k dalšímu*

*rozeslání.”*¹¹⁰ Hoaxy mají za cíl vyvolat strach a paniku, jejich obsahem pak často bývá upozornění na neexistující nebezpečí. Mezi hoaxy pak řadíme i různé řetězové zpráva štěstí, smyšlené výzvy a petice nebo i tzv. novinářské kachny. Mezi hoaxy, které se úspěšně šířili na českých sociálních sítí byla zpráva, že Česká republika není státem ale že se jedná o firmu v soukromém vlastnictví. Důkazem pro toto tvrzení pak bylo, že se v obchodním rejstříku objevila společnost s názvem Czech Republic LTD s.r.o.¹¹¹ Tato zpráva se pak začala rychle šířit, a zejména na Facebooku se začaly objevovat takové příspěvky:

¹⁰⁶ GREGOR, Miloš a Petra VEJVODOVÁ. Nejlepší kniha o fakenews, dezinformacích a manipulacích!!!. Brno: CPress, 2018. s. 43 - 44. ISBN 978-80-264-1805-4.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ GREGOR, Miloš a Petra VEJVODOVÁ. Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!. Brno: CPress, 2018. s. 8 ISBN 978-80-264-1805-4.

¹⁰⁹ Co je to vlastně ten hoax, dezinformace, misinformace nebo třeba fake news? Čím se tyto termíny liší a co mají společného? *Projekt e-Bezpečí* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/clanky-komentare/2864-co-je-to-vlastne-ten-hoax-dezinformace-misinformace-nebo-treba-fake-news-cim-se-tyto-terminy-lisi-a-co-maji-spolecneho>

¹¹⁰ GREGOR, Miloš a Petra VEJVODOVÁ. Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!. Brno: CPress, 2018. s. 45. ISBN 978-80-264-1805-4.

¹¹¹ Facebookem se šíří bizarní hoax, že Česká republika je v soukromých rukách. *Manipulátoři.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://manipulatori.cz/facebookem-se-siri-bizarni-hoax-ze-ceska-republika-je-v-soukromych-rukach/amp/?fbclid=IwAR2MQ93QZTyGEIH41K6nRgPy5MIPeGQ_1EU142uU6foskPNChw2fc-CKReE_aem_AX_5T-p9RdKIM6sMXoaSxMALiJuOgaifS8fwMP_EC0nirjsVu9ZByyoVuoqU15tusktFUiHM6wTelVTtw1tW2Bjm.

Váš občanský průkaz v Korporátu ČR, je právě tou jedinou smlouvou mezi vámi a Korporátem ČR!

I z těchto důvodů tedy můžete tu dobrovolnou smlouvu s Korporátem ČR svobodně vypovědět a požadovat občanský průkaz Československa, neboť vás podle stále platného ústavního zákona 23/1991 paragraf 4 odst. 3 Československého občanství nikdo zbavit nemohl a ani nezbavil!!!!

Sledovat

24. 10. 2023 · 6

OD 1.LISTOPADU 1991 ZÁKONEM 424/1991SB.NEMÁ KORPORACE ČESKÁ REPUBLIKA V ZASTOUPENÍ REŽIMU POLITICKÝCH STRAN A HNUTÍ ŽÁDNOU PRÁVNÍ ANI PROCESNÍ SUBJEKTIVITU!!!

ODMÍTÁM NELEGITIMITU ZÁKONNÉ, VÝKONNÉ A JUSTIČNÍ MOCI,PROTOŽE JSOU PARALYZOVÁNY ZLOČINEM PODVODU!!!!

112

Situace došla tak daleko, že lidé, kteří této zprávě uvěřili začali na různé úřady a soudy zasílat tzv. čestné prohlášení životě jehož součástí pak bylo rozvázání a zrušení všech smluv mezi fyzickou osobou a korporací Česká republika LTD s.r.o, tímto prohlášením se lidé pokoušeli zbavit svých povinností vůči státu, jako je například placení daní. Tato prohlášení mají často jednotnou podobu a jejich součástí je i otisk prstu a pramen vlasů. Úřady zatím nemají žádný postup, jak s takovými prohlášeními naložit, jen jejich odesílatele upozorňují, že není možné se jakkoliv vymanit ze svých povinností vůči státu.¹¹³

Misinformace je pak taková informace, která je sice zavádějící, nepravdivá nebo chybná, ale není šířená s úmyslem ovlivnit rozhodování druhých. Původce této zprávy je totiž přesvědčen o její pravosti a pravdivosti. Takové chyby se občas dopouštějí i seriózní média.¹¹⁴

S dezinformacemi počítá i český právní řád. Šíření nepravdivých zpráv je upraveno například v § 357 TZ¹¹⁵ šíření poplašné zprávy nebo § 184 TZ¹¹⁶ pomluva. K aplikaci těchto trestních norem na dezinformace ale nedochází často. Jedním z důvodů proč tomu tak je podle známého advokáta Tomáše Sokola skutečnost, že soudy nemohou diktovat co je pravda, a že by v takové situaci došlo k narušení názorové plurality.¹¹⁷

¹¹² Screenshot autora.

¹¹³ Češi na úřady posílají vlasy a otisky prstů. Úředníci nevědí, co s nimi. *Echo.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SQEKR/cesi-na-urady-posilaji-vlasy-a-otisky-prstu-urednici-nevedi-co-s-nimi>.

¹¹⁴ Co je to vlastně ten hoax, dezinformace, misinformace nebo třeba fake news? Čím se tyto termíny liší a co mají společného? *Projekt e-Bezpečí* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/clanky-komentare/2864-co-je-to-vlastne-ten-hoax-dezinformace-misinformace-nebo-treba-fake-news-cim-se-tyto-terminy-lisi-a-co-maji-spolecneho>

¹¹⁵ § 357 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹¹⁶ § 184 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹¹⁷ Januš, J. Za fake news by mohly hrozit pokuty. S trestním postihem ale opatrně, varují advokáti. *info.cz*. [online]. 2018 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z <https://www.info.cz/pravo/trendy/za-fake-news-by-mohly-hrozit-pokuty-s-trestnim-postihem-ale-opatrne-varuji-advokati>.

Šíření dezinformací je ale stále problematické a je potřeba s nimi bojovat. Velmi masivně se dezinformace šířily zejména v tzv. době covidové. V té době se na sítích objevovaly příspěvky jako: „infekce vytvořená světovými elitami v zájmu snížení růstu populace“, „stanice 5G by mohly být využívány k šíření viru“, nebo „onemocnění způsobené koronavirem lze léčit pitím bělicích prostředků nebo čistého alkoholu“.¹¹⁸ Jedním z důvodů, proč se dezinformačním sdělení tak dařilo byla počáteční neochota tehdejší vlády se jimi zaobírat¹¹⁹ Problém také nastal v situaci, kdy dezinformace začali šířit samotní politici, jak například, když senátorka Jana Zwyrtková Hamplová napsala na Facebook: „*Pravda vyplouvá na povrch jako olej na vodu.... Ten milion dolarů na stole, kdo to tvrzení ‚rozbije‘, to už je pane jiná káva.... To by mohlo stát očkovacím fanatikům za to pokusit se... Ale historicky a odborně se znemožnit nebude chtít patrně nikdo... V každém případě vyzyvateli patří palec nahoru...*“, reagovala tím na článek s podtitulkem Tvrzení za 1 milion dolarů: „*Vakcíny zabily víc lidí než samotný Covid.*“¹²⁰

Jednou z hlavních tváří dezinformační scény se ale stala bývalá novinářka Jana Peterková. Té byla nakonec i uložena dvouletá podmínka s tříletou zkušební dobou za šíření poplašné zprávy v období pandemie covidu-19. Peterková se tohoto jednání dopouštěla ve svých videích, které nahrávala na sociální sítě. V těchto videích Peterková například opakovaně tvrdila, že vojáci NATO obsadí Českou republiku a že zastřelí každého, kdo se nenechá očkovat vakcínou proti covidu-19 nebo že senioři umírají po vakcínách či že v nemocnicích leží zdraví lidé a předstírají že mají covid-19.¹²¹

2.4.4 Pornografie

Dalším problematickým chováním na sociálních sítích je sdílení pornografie. Stejně jako u výše uvedených pojmů nepanuje shoda na přesné definici pornografie ani na míře její škodlivosti. Obecně pak můžeme pornografii definovat jako “zobrazování sexuálního chování v knihách, obrazech, sochách, filmech a jiných médiích”¹²² pornografie má pak

¹¹⁸ Koronavirus a dezinformace. *Evropská komise* [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/fighting-disinformation/tackling-coronavirus-disinformation_cs.

¹¹⁹ Babišova vláda dezinformace neřešila. Proti lžím teď po nocích bojují dobrovolníci. *Aktuálně.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/babisova-vlada-dezinformace-neresila/r~a08bf9e07ab811ecb13cac1f6b220ee8/>.

¹²⁰ Krupka, J. Vakcíny zabily víc lidí než covid, šíří Hamplová. Text vychází z falešných údajů. *Deník.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/covid-dezinformace-jana-hamplova-vladimir-cizek-socialni-site.html.

¹²¹ Peterková dostala podmínku za šíření poplašných zpráv o obsazení Česka nebo očkování | *Aktuálně.cz*. *Aktuálně.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/peterkova-dostala-podminku/r~9109276cb68b11ed8c6f0cc47ab5f122/>.

¹²² Jenkins, J. P. Pornography | Definition, History, Meaning, & Facts. *Encyclopedia Britannica* [online]. 1998 [cit. 2024-03-30] <https://www.britannica.com/topic/pornography>.

za cíl vyvolat sexuální vzrušení. Pornografie pak často mívá negativní vliv na mravnost jedince či mezilidské vztah, může pak i souviset s deviativním jednáním jednotlivce.¹²³

Dříve, tedy v dobách ČSSR byla výroba a distribuce pornografie považována za trestnou činnost.¹²⁴ V současnost s pornografií souvisí zejména § 191 TZ šíření pornografie, který říká, že bude potrestán ten, „Kdo vyrobí, doveze, vyveze,..... nebo jinak jinému opatří fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, v němž se projevuje násilí či neúcta k člověku, nebo které popisuje, zobrazuje nebo jinak znázorňuje pohlavní styk se zvířetem, bude potrestán....”¹²⁵ Trestná je tedy výroba nebo šíření pornografie s projevem násilí či neúctě k člověku nebo pokud zobrazuje styk se zvířetem. Z čehož lze dovodit, že pokud pornografie tyto prvky neobsahuje není její výroba nebo šíření trestnou činností. Podle stejného paragrafu se pak trestného činu dopustí ten, kdo pornografii zpřístupní dítěti.¹²⁶

Děti jsou pak zvlášť chráněné § 192 TZ - výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií¹²⁷ a §193 TZ - zneužití dítěte k výrobě pornografie.¹²⁸

Šíření pornografie pak určitým způsobem omezují i jednotlivé sociální sítě. Facebook například omezuje zobrazení nahoty i různých sexuálních aktů a to zejména z toho důvodu, aby zabránili šíření takového obsahu bez souhlasu oné osoby ne vyobrazující osobu nezletilou. Přípustná může být taková nahota, která například zvyšuje povědomí o rakovině prsou.¹²⁹ Nepřípustná je jakákoliv nahota nebo sexuální vyobrazení dítěte. Mazány by pak měli být i fotky nahých dětí, které na Facebook nahrají jejich rodiče.¹³⁰

Na sociální síti X pak nesmí být zveřejňovány ani sdíleny intimní fotografie a videa, která byla vyrobena nebo sdílená bez souhlasu zachycených osob. Odebrán bude také příspěvek obsahující dětskou nahotu nebo vyobrazení dítěte při sexuálním aktu.¹³¹

¹²³ WEISS, Petr. *Sexuologie*. Grada, 2010. s. 573 ISBN 978-80-247-9099-2.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ § 191 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²⁶ Tamtéž.

¹²⁷ § 192 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²⁸ § 193 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28].

Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²⁹ Adult Nudity and Sexual Activity. Transparency Center.[online]. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/adult-nudity-sexual-activity/>.

¹³⁰ Child Sexual Exploitation, Abuse, and Nudity. Transparency Center..[online]. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/child-sexual-exploitation-abuse-nudity/>.

¹³¹ Pravidla společnosti X. X [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/cs/rules-and-policies/x-rules>.

2.4.5 Násilí

Přijímané definice WHO říká, že násilí je: „záměrné použití nebo hrozba použití fyzické síly proti sobě samému, jiné osobě nebo skupině či společnosti osob, které působí nebo má vysokou pravděpodobnost způsobit zranění, smrt, psychické poškození, strádání nebo újmu“¹³²

V českém právním řádu jsou určité formy násilí upraveny zejména v § 352 TZ - násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci¹³³, § 353 TZ - nebezpečné vyhrožování¹³⁴ a § 356 TZ - Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod¹³⁵.

Mimo TZ upravuje specifické formy násilí pro mediální služby zákon (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání¹³⁶ a v zákoně o provozování rozhlasového a televizního vysílání¹³⁷

Na Facebooku budou odebrány veškeré příspěvky, které vybízejí nebo podporují násilí. V extrémních případech pak může být příspěvek předán bezpečnostním složkám. Při posuzování o odebrání příspěvku je pak zkoumán kontext obsahu a to, zda se jedná o hrozbu reálnou nebo domnělou.¹³⁸ Odebrán bude dále obsah, který je příliš násilný nebo explicitní.¹³⁹

Na sociální síti X je pak zakázáno “vyhrožovat nebo podněcovat, oslavovat či vyjadřovat touhu po násilí nebo újmě jiné osoby.”¹⁴⁰ Obdobně jako na Facebooku nesmí být ani na X zveřejněny příspěvky s nadměrně krvavým nebo násilným obsahem, nebo vyobrazující sexuální násilí a/nebo napadení.¹⁴¹

¹³² *Social Determinants of Health* [online]. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/violence-prevention>.

¹³³ § 352 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁴ § 353 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁵ § 356 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁶ Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁷ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-28]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁸ Violence and Incitement | Transparency Center. [online] 2023 [cit. 2024-03-28]. Dostupné z <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/violence-incitement/>.

¹³⁹ Violent and Graphic Content | Transparency Center. [online] 3023 [cit. 2024-03-28]. Dostupné z <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/violent-graphic-content/>.

¹⁴⁰ Pravidla společnosti X. X [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/cs/rules-and-policies/x-rules>.

¹⁴¹ Tamtéž.

3 Regulace sociálních sítí

Už v předchozí kapitole, která podrobně rozebírala vybrané formy nežádoucího chování na sociálních sítích bylo naznačeno, že je zapotřebí aby bylo toto chování regulováno.

Regulace sociálních sítí pak není rozhodně jednoduchou záležitostí. Jelikož v současné době existuje řada sociálních sítí, které mohou mít odlišný přístup k regulaci svého obsahu, zároveň také podléhají odlišné zákonné regulaci ve svých domovských státech. Problém je pak i v tom, že jednotlivé sociální sítě musí splnit požadavky jednotlivých států, ve kterých svou službu poskytují.

O poznání jistější situace je v rámci EU, kde jak bude podrobně rozebráno v další kapitole spadá regulace sociálních sítí převážně do pravomocí EU. Existují pak ale výjimky, jako například německý zákon NetzDG, kterému se bude tato práce ještě věnovat.

Pravidla, kterými se musí uživatelé sociálních sítí řídit pak můžeme rozdělit na ty, která plynou ze zákona a na ty, které si sociální sítě sami staví.

3.1 Regulační systémy sociálních sítí

Sociální síť Facebook i X mají svá vlastní pravidla, kterými se jejich uživatelé musejí řídit. S těmito pravidly dávají uživatelé souhlas již při své registraci.

Meta upravuje pravidla ve svých Podmínkách použití služby, jejichž součástí jsou Zásady komunity, které popisují nežádoucí chování na této platformě. Na první pohled si pak můžeme všimnout, že Meta upravuje nežádoucí chování mnohem podrobněji, než společnost X.¹⁴²

Meta ve svých Zásadách komunity nejprve uvádí jednotlivé zásady, na úkor kterých je pak svoboda projevu omezována. Jedná se o autentičnost, bezpečnost, soukromí a důstojnost. Dále jsou pak vyjmenovány jednotlivé “okruhy”, do kterých se jednotlivé zásady podřazují, jedná se o násilí a kriminální chování, bezpečnost, nepřístupný obsah, integrita a autentičnost, respektování duševního vlastnictví a žádosti a rozhodnutí související s obsahem. Jednotlivé okruhy byli podrobně rozebrány v předchozí kapitole.

Když se pak jednotlivé zásady rozkliknou objeví se nejprve zdůvodnění těchto zásad. Následně je pak podrobně popsáno, jaký obsah je zakázán a bude smazán a jaký je

¹⁴² Zásady komunity na Facebooku. *Meta* [online]. 2024 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/?source=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fcommunitystandards>.

určen k posouzení doplňující informace nebo kontext, obsah vyžadující obrazovku s varováním nebo povolený obsah, který si ale smí zobrazit pouze dospělí starší 18 let.¹⁴³

Meta má dále pravomoc pozastavit nebo trvale ukončit účty. A to v případě, že dojde ke zjevnému, závažnému nebo opakovanému porušení buď smluvních podmínek nebo Zásad komunity. Dalšími případy, kdy může Meta pozastavit nebo trvale odstranit účet je, když uživatel opakovaně poruší práva jiných lidí k duševnímu vlastnictví nebo pokud je zde dán nějaký právní důvod.

Meta pak podrobně popisuje jak je postupováno v situaci opakovaného porušování zásad. Meta má postavený systém na bázi striků. Ty fungují tak, že při prvním porušení obdrží uživatelé pouze varování, druhý až šestý strike pak znamenají že může být uživatel omezen ve sdílení příspěvků nebo psaní komentářů. Po sedmém striku nesmí uživatel příspěvky ani vytvářet po dobu 24 hodin. Osmým strikem se lhůta prodlužuje na tři dny, devátým strikem pak na sedm dnů. Devět a více striků pak znamenají zamezení vytváření obsahu na 30 dnů.

Pokud ale dojde k porušení některé ze závažnější zásady, jako je například zásady týkající se nebezpečných jedinců a organizací nebo sexuálního zneužívání dospělých, může Meta kromě výše uvedeného omezit i další funkce, jako je například používání funkce Facebook live.

K zablokování účtu pak dojde v situaci, kdy uživatel ani po opakovaných varování neomezí zveřejňování nechtěného obsahu.

Vedle toho pak může Meta v případech občanských nepokojů omezit účty některým veřejně známým osobnostem, pokud podněcují nebo vyzdvihují probíhající události.¹⁴⁴

Společnost X pak upravuje pravidla pro regulaci obsahu v Pravidlech společnosti X. Na první pohled je pak možné vidět, že nejsou tak propracovaná jako v případě Mety. Nežádoucí obsah je zde rozdělen podobně jako v případě Mety do několika okruhů, kterými jsou bezpečnost, ochrana soukromí, autenticita a reklama třetích stran v obsahu videí. Dále je popsáno, jakými způsoby může dojít k porušení Pravidel společnosti X a jaký postih za to uživatelům hrozí.

Společnost X pak ve většině případů porušení zásady pozastaví možnost nahrávání obsahu nebo příspěvek odstraní. V krajních případech pak může dojít k

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ Omezování účtů. *Meta* [online]. [cit. 2024-03-15]. Dostupné z: <https://transparency.fb.com/en-gb/enforcement/taking-action/restricting-accounts>.

trvalému zablokování účtu. Společnost X ale nikde konkrétně neuvádí, jaké konkrétní kroky budou v konkrétních situacích použity.¹⁴⁵

3.2 Zákonná regulace sociálních sítí

Sociální sítě jsou v Evropě regulovány primárně předpisy EU. Jednotlivé členské státy pak mají v oblasti regulace sociálních sítí jen omezený manévrovací prostor prostor.¹⁴⁶

Prvním významným předpisem v oblasti regulace sociálních sítí je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), která se zabývá odpovědností poskytovatelů služeb informační společnosti.¹⁴⁷

Podle této směrnice, by poskytovatelé služeb informační společnosti měli být odpovědní za protiprávní obsah který zpřístupňují, ukládají nebo přenášejí pouze v případě, že jsi jsou takového obsahu vědomi, jedná se o tzv. režim Safe Harbor, který by měl zabránit tomu, aby došlo k nemožnosti poskytovat služby informační společnosti veřejnosti¹⁴⁸. Směrnice pak ukládá vybraným poskytovatelům služeb povinnost takový obsah odstranit.¹⁴⁹ Tato Směrnice pak měla sloužit jako návod pro členské státy pro vytvoření spolehlivých metod, které povedou k odstranění protiprávního obsahu a znemožnění přístupu k nim. Směrnice pak explicitně uvádí, že: *“V souvislosti s jejich odstraněním nebo znemožněním přístupu k nim musí dodržovat zásadu svobody projevu....”*¹⁵⁰ Směrnice

¹⁴⁵ Pravidla společnosti X. *X Help center* [online]. [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/cs/rules-and-policies/x-rules>.

¹⁴⁶ WIELEC, M. The impact of digital platforms and social media on the freedom of expression and pluralism. CEA Publishing, 2021, s. 83. ISBN 2786-2518.

¹⁴⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu). Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A32000L0031>.

¹⁴⁸ KORBEL, František. Ne-odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v digitálním světě. Právní prostor [online]. nest. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/ne-odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolocnosti-v-digitalnim-svete>.

¹⁴⁹ WIELEC, M. The impact of digital platforms and social media on the freedom of expression and pluralism. CEA Publishing, 2021, s. 83. ISBN 2786-2518.

¹⁵⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu). Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A32000L0031>.

Směrnice byla do českého právního řádu implementována pomocí zákon č. 480/2004 Sb. o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).

Hned v § 2 je vymezeno co je služba informační společnosti, a kdo je podle tohoto zákona jejím poskytovatelem. Služba informační společnosti je *“jakákoliv služba poskytovaná elektronickými prostředky na individuální žádost uživatele podanou elektronickými prostředky, poskytovaná zpravidla za úplatu; služba je poskytnuta elektronickými prostředky, pokud je odeslána prostřednictvím sítě elektronických komunikací a vyzvednuta uživatelem z elektronického zařízení pro ukládání dat”*. Poskytovatelem je pak jakákoliv právnická nebo fyzická osoba, která některou ze služeb informační společnosti poskytuje.¹⁵¹

V následujících paragrafech jsou pak poskytovatelé služeb informační společnosti, pro jejichž označení použít zkratku ISP¹⁵² rozděleny do tří skupin. § 3 upravuje první skupinu poskytovatelů, do této skupiny se zařadí ti poskytovatelé, jejichž činnost spočívá v předávání informací, které uživatel poskytl prostřednictvím sítě elektronických komunikací nebo při zprostředkování přístupu k těmto sítím za účelem přenosu informací. Do této skupiny se řadí například telefonní operátoři. Tito poskytovatelé jsou za přenášené informace odpovědní pouze pokud jejich přenos sami iniciují, zvolí uživatele přenášené informace či změni nebo zvolí obsah přenášené informace.¹⁵³

V § 4 jsou je pak upravena odpovědnost těch poskytovatelů, jejichž činnost spočívá v dočasném a automatickém meziukládání informací,¹⁵⁴ tedy v tzv. cachingu. Cílem těchto poskytovatelů je analyzovat zájem uživatelů o konkrétní data na internetu a následně je ukládat do mezi paměti. Tyto data jsou pak používány k rychlejšímu vyhledávání a přenosu jinému uživateli.¹⁵⁵

Poslední skupinu pak tvoří poskytovatelé, jejichž činnost spočívá v ukládání obsahu informací poskytovaných uživateli. Tato skupina poskytovatelů je upravena v § 5

¹⁵¹ § 2 Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-30]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵² Zkratka odvozená z anglického překladu Information Services Providers.

¹⁵³ § 3 Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-30]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵⁴ § 4 Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-30]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵⁵ KORBEL, František. Ne-odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v digitálním světě. Právní prostor [online]. nest. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/ne-odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolecnosti-v-digitalnim-svete>.

a právě do ní pak spadají například různá úložiště, diskuzní fóra nebo pro tuto práci klíčové sociální sítě, tedy i platformy jako Facebook a X.¹⁵⁶ Tito poskytovatelé provozují služby, které zahrnují ukládání uživatelských dat s cílem jejich pozdějšího využití buď samotnými uživateli nebo třetími stranami. Jedná se o tzv. hosting.¹⁵⁷

Podle § 5 pak tito poskytovatelé odpovídají za obsah informací uložených na žádost uživatele pouze pokud měli vzhledem k povaze své činnosti a okolnostem případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo chování uživatele jsou protiprávní, nebo pokud by se prokazatelně dozvěděli o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele neprovedli veškeré možné kroky, které jsou od něj požadovány k odstranění nebo zneprístupnění takových informací. Poskytovatel pak bude dále odpovídat, vždy pokud vykonává vliv na činnost uživatele a to přímo nebo nepřímo.¹⁵⁸

Výše vymezení poskytovatelé pak nejsou podle § 6 povinni monitorovat obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací, ani nemusí aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti nasvědčující protiprávnosti obsahu těchto informací.¹⁵⁹

Zákon o některých službách informační společnosti nabyl platnosti již v roce 2004, tedy před dvaceti lety. Za svou existenci si proto musel projít celou řadou novelizací. Nejvýznamnější změny nastaly v roce 2022 kdy došlo k přijetí přelomového Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách). Nařízení vešlo v účinnost 17. února 2024, platformy s více jak 45 miliony uživatelů jsou povinny se jim řídit již od konce srpna loňského roku.¹⁶⁰

Jedná se o první nařízení, které komplexně upravuje sektor digitálních služeb v rámci EU, které přineslo zásadní vliv na fungování sociálních sítí, internetových obchodů, vyhledávačů či na online sledování médií. Cílem Nařízení je ochrana spotřebitele a jeho

¹⁵⁶ § 5 Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-30]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵⁷ KORBEL, František. Ne-odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v digitálním světě. Právní prostor [online]. nest. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/ne-odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolecnosti-v-digitalnim-svete>.

¹⁵⁸ § 5 Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-30]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵⁹ § 6 Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-30]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁶⁰ Nařízení o digitálních službách - Bezpečné online prostředí odpovědné vůči uživatelům. *Evropská komise* [online][cit. 2024-03-30]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_cs.

práv pomoci jasně stanovených online pravidel a podpora růstu a konkurenceschopnost menších platforem, malých a středních podniků a startupů. Nařízení má pak mít přínos pro všechny zainteresované strany. Občané EU mají mít zejména zajištěnou lepší ochranu svých základních práv, větší kontrolu a širší nabídku a větší jistotu, že nenarazí na nezákonný obsah. Poskytovatelé digitálních služeb pak mají díky Nařízení získat větší právní jistotu, jednotný systém pravidel v celé EU a také lepší podmínky pro expanzi podnikání v Evropě. Nařízení je závazné pro všechny online zprostředkovatele, kteří své služby nabízejí v rámci EU. Celospolečenský přínos Nařízení pak lze vidět zejména ve *“větší demokratická kontrola a dohled nad online platformami a ve zmírňování systémových rizik, jako jsou manipulace nebo dezinformace”*.¹⁶¹

Nařízení ukládá povinnosti různým online subjektům, přičemž rozsah těchto povinností odpovídá jejich významu pro online prostředí. Nařízení pak tedy různou měrou dopadá na Velmi velké online platformy a online vyhledávače, Online platformy, mezi které řadíme například různá internetová tržiště nebo obchody s mobilními aplikacemi, Hostingové služby, kam patří různé cloudové a webhostingové služby a Zprostředkovatelské služby, které zprostředkovávají přístup k internet nebo zajišťují registraci domén.¹⁶²

Nejpřísnější pravidla se vztahují na Velmi velké platformy a online vyhledávače u kterých je velké riziko šíření nezákonného obsahu a možného škodlivého vlivu na společnost. Jedná se o platformy s více jak 45 miliony uživatelů, což zhruba odpovídá 10 % všech obyvatel EU.¹⁶³ Subjekty, které spadají do této kategorie byli určeny Evropskou komisí na základě počtu aktivních uživatelů, tento údaj byli povinny všechny online platformy zveřejnit na svých webových stránkách do 17. února 2023.¹⁶⁴ Jedná se o celkem dvacet platforem, mezi které patří např. pro nás důležitý Facebook a X, dále sem pak spadá sociální síť TikTok, Instagram nebo LinkedIn či platformy jako YouTube, Zalando nebo Aliexpress.¹⁶⁵

¹⁶¹ Nařízení o digitálních službách - Bezpečné online prostředí odpovědné vůči uživatelům. Evropská komise [online][cit. 2024-03-30]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_cs.

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ EU zpřísňuje pravidla pro on-line prostředí. Mají chránit před nelegálním obsahem či zprůhlednit reklamu. *ČT 24* [online]. 2023, nest. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/eu-zprisnuje-pravidla-pro-on-line-prostredi-maji-chranit-pred-nelegalnim-obsahem-ci-zpruhlednit-rekl-3550>.

¹⁶⁴ Nařízení o digitálních službách. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-ekonomika/digitalni-sluzby/narizeni-o-digitalnich-sluzbach/>.

¹⁶⁵ EU zpřísňuje pravidla pro on-line prostředí. Mají chránit před nelegálním obsahem či zprůhlednit reklamu. *ČT 24* [online]. 2023, nest. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z:

Tyto platformy tedy budou muset splňovat nové povinnosti, mezi které patří například povinnost zřídit jednotné kontaktní místo pro orgány a uživatele, povinnost informovat ve svých smluvních podmínkách o postupech moderace obsahu a dalších omezeních, včetně rozhodování založeného na algoritmech a určit pravidla, jež musí tyto smluvní podmínky dodržovat, minimálně jednou ročně pak musí zveřejnit zprávu o veškerém moderovaném obsahu. Všechny platformy jsou pak povinny nahlásit bezpečnostním sborům jakékoliv podezření na spáchání trestného činu ohrožující život nebo bezpečnost osob.

Další povinností je pak zřízení interního systému pro vyřizování stížností, kde budou mít uživatelé možnost podat odvolání proti rozhodnutí platformy o odstranění obsahu. Při řešení sporů mají uživatelé i platformy právo obrátit se na mimosoudní orgán.¹⁶⁶ Platformy pak dále mají povinnost přednostně reagovat na oznámení podaná tzv. důvěryhodnými oznamovateli, tímto subjektem pak může být pouze právnická osoba, která splní podmínky stanovené Evropskou komisí, samotný proces udělování tohoto statutu je v kompetenci jednotlivých členských států¹⁶⁷.

Povinnosti se týkají i oblasti transparentnosti reklamy. Platformy jsou například povinny sdělit uživatelům, proč je na ně určitá reklama cílená a kdo tuto konkrétní reklamu financuje. Jednotlivé platformy pak mají zakázáno cílit reklamu na nezletilé děti či ji cílit na základě citlivých osobních údajů.

Uvedené povinnosti se určitou měrou vztahují na všechny výše uvedené subjekty. Na Velmi velké online platformy a online vyhledávače se vzhledem k jejich významnosti a velikosti vztahují ještě další specifická pravidla.

Mimo výše uvedených závazků mají velké online platformy a vyhledávače také další povinnosti, mezi které spadá například povinnost posuzovat rizika spojená se svou službou a následně přijímat opatření k jejich zmírnění. Tato opatření pak následně musí podléhat nezávislým auditům. Také musí tyto platformy umožnit využití doporučujícího systému bez profilování, udržování archivu reklam a poskytování přístupu k datům koordinátorovi digitálních služeb, Evropské komisi a výzkumným pracovníkům.¹⁶⁸ Právě

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/eu-zprisnuje-pravidla-pro-on-line-prostredi-maji-chranit-pred-nelegalnim-obsahem-ci-zpruhlednit-rekl-3550>.

¹⁶⁶ Jaká pravidla a povinnosti přináší nařízení o digitálních službách? [online]. 2023[cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/jaka-pravidla-a-povinnosti-prinasi-narizeni-o-digitalnich-sluzbach---271930/>.

¹⁶⁷ Nařízení o digitálních službách: důvěryhodní oznamovatelé [online]. 2023 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/duveryhodni-oznamovatele-podle-narizeni-o-digitalnich-sluzbach---271968/>.

¹⁶⁸ Jaká pravidla a povinnosti přináší nařízení o digitálních službách? [online]. 2023[cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/jaka-pravidla-a-povinnosti-prinasi-narizeni-o-digitalnich-sluzbach---271930/>.

poskytnutí přístupu k datům výzkumným pracovníkům je považováno za velký posun, jelikož nebyl dříve ve zvyku, aby online platformy a vyhledávače zpřístupnili svá data pro akademický výzkum.¹⁶⁹

Pro monitorování dodržování těchto pravidel pak musejí Velmi velké online platformy a online vyhledávače zavést ve své organizační struktuře útvar zajišťování souladu. V neposlední řadě pak mají povinnost vydávat každoroční zprávy, ve kterých mimo jiné musejí uvést údaje o lidských zdrojích, které mají za úkol moderovat obsah pro každý úřední jazyk jednotlivých členských států EU nebo informace o kvalifikaci a jazykových znalostech těchto pracovníků. Zprávy musí zveřejnit alespoň v jednom z úředních jazyků členských států. Tyto platformy jsou pak povinné platit každý rok poplatek za dohled.¹⁷⁰

Výčet výše uvedených povinností je pouze demonstrativní.

Aby byly výše uvedené povinnosti Velmi velkými online platformami a online vyhledávači dodržovány mají vnitrostátní orgány a Evropská komise k dispozici soubor vyšetřovacích s sankčních opatření.

V případě, že díky monitoringu, který je zmíněný výše nebo z jiného spolehlivého zdroje zjistí Evropská komise, že došlo k porušení pravidel uvedených v Nařízení, rozhodne o zahájení vyšetřování. V průběhu vyšetřování pak Evropská komise uplatňuje své vyšetřovací povinnosti tak, aby nebylo pochyb o tom, zda opravdu došlo k porušení Nařízení nebo ne. Pokud Evropská komise dojde k závěru, že Nařízení bylo porušeno zahájí exekuční řízení. Poté je zde dán prostor pro dotčenou platformu, aby se vyjádřila ke zjištění Evropské komise a popřípadě vznesla jakékoliv námitky. Evropská komise poté může buď přijmout rozhodnutí o nesplnění povinnosti, rozhodnutí o uložení pokut nebo rozhodnutí o uložení penále.

V rozhodnutí může být uložena pokuta až do výše 6 % celkového obratu dotčené platformy. Dále v rozhodnutí Evropská komise stanoví lhůtu, ve které musí dojít k odstranění pochybení. Proti rozhodnutí o uložení pokuty je pak možné podat odvolání k soudům EU. V průběhu celého řízení může také Evropská komise rozhodnout o přijetí předběžného opatření, pokud se domnívá, že zde existuje riziko vážné újmy pro uživatele služby.

¹⁶⁹ EU zpřísňuje pravidla pro on-line prostředí. Mají chránit před nelegálním obsahem či zprůhlednit reklamu. *ČT 24* [online]. 2023, nest. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/eu-zprisnuje-pravidla-pro-on-line-prostredi-maji-chranit-pred-nelegalnim-obsahem-ci-zpruhlednit-rekl-3550>.

¹⁷⁰ Tamtéž.

Evropská komise má dále vůči zmíněným platformám také donucovací pravomoc. Může například žádat zaslání informací s cílem zjistit, zda nedochází k porušování Nařízení, může nařídit, aby jí byl zpřístupněn přístup k vybraným údajům a algoritmům. Dále může vést rozhovor s kýmkoli, o kom je přesvědčená, že může mít informace potřebné pro vyšetřování. Dokonce může provádět inspekci přímo v prostorách platformy.

Jak bylo uvedeno výše může Evropská komise uložit pokutu až do výše 6 % celosvětového ročního obratu v případě, že shledá porušení Nařízení. V této výši pak může uložit pokutu i v případě, že zjistí nedodržování předběžného opatření nebo porušení jiného závazku. Vedle toho může ukládat pravidelné sankce až do výše 5 % průměrného denního celosvětového obratu za každý den zpoždění při plnění nápravných opatření, předběžných opatření a závazků.

Za krajní opatření je pak považována žádost Evropské komise o dočasné pozastavení služby. Tuto žádost zasílá Evropská komise příslušnému členskému státu, který ji posoudí a případně předloží příslušnému státnímu orgánu, který o dočasném pozastavení může rozhodovat. K tomuto kroku může přistoupit například pokud přetrvává protiprávní jednání a zároveň způsobuje vážnou újmu uživatelům, musí také zahrnovat trestné činy ohrožující život nebo bezpečnost osob.¹⁷¹ Evropská komise pak na svých stránkách uvádí jednotlivé kroky, které vůči jednotlivým subjektům podnikla.¹⁷²

Nařízení také stanovilo členským státům povinnost ustanovit národního koordinátora pro digitální služby, tím se v ČR stal Český telekomunikační úřad.¹⁷³

3.3 Judikatura Evropského soudu pro lidská práva

Výše rozebrané Nařízení sjednocující pravidla v digitálním prostoru v rámci celé EU bylo přelomovým krokem. Jedná se o přesně vymezený soubor pravidel, který platí pro určitě vymezený okruh subjektů. A právě nastolení určité jistoty lze považovat za klíčový přínos tohoto Nařízení.

¹⁷¹ Rámcová směrnice o digitálních službách. *Evropská komise* [online]. 2023 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/policies/dsa-enforcement#ecl-inpage-lo5rgw1q>.

¹⁷² Supervision of the designated very large online platforms and search engines under DSA. *European Commission* [online]. 2024 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>.

¹⁷³ Monitorovací zpráva 9/2023: ČTÚ se stane koordinátorem digitálních služeb; odpovědnost za vzniklou škodu na zásilce; porouchané zařízení není omluvou pro nedodržení podmínek všeobecného oprávnění. *ČTÚ* [online]. 2023 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://ctu.gov.cz/monitorovaci-zprava-92023-ctu-se-stane-koordinatorem-digitalnich-sluzeb-odpovednost-za-vzniklou>.

Určitý návod na to jak by se mělo postupovat, se dříve snažil stanovit ESLP ve své rozhodovací praxi. Tato kapitola se tedy zaměří na vybraná rozhodnutí ESLP, která se dotýkala regulace obsahu na internetu a svobody projevu.

3.3.1 Delfi v. Estonsko

Dne 16. června 2025 rozhodl ESLP ve věci Delfi v. Estonsko tak, že novinový portál je odpovědný za nenávistné komentáře pod svým článkem. Případ se začal odehrávat, když se pod článkem novinového portálu Delfi, který v té době patřil mezi největší internetová zpravodajství v Estonsku objevilo několik výhružných komentářů. Konkrétně se jednalo o článek s názvem “SLK zničila plánovanou ledovou cestu“. Článek pojednával o účasti lodní společnosti Saaremaa, s.r.o. na zmaření budování veřejných silnic přes zamrzlé moře mezi estonskou pevninou a několika ostrovy. Výhružné komentáře pak směřovaly vůči členovi dozorčí rady a majoritnímu vlastníkovi panu L.

V té době sice Delfi neprováděl žádnou automatickou revizi všech komentářů, nabízel ale dvě možnosti, jak na nevhodné komentáře upozornit a smazat je. Prvním ze způsobů bylo automatické mazání komentářů, které obsahovaly určitá vybraná slova. Další možností byla funkce “nahlásit a stáhnout”, pomocí které mohl čtenář označit nevhodný komentář jako “urážlivý”, v důsledku čehož došlo k jeho smazání. Delfi také mělo na svých stránkách upozornění, ve kterém se distancovalo od jakýchkoliv komentářů na pod svými články. Vedle toho tak měli osoby, kterých se nevhodné komentáře dotkly možnost kontaktovat přímo vedení Delfi, a právě toho využil i pan L, který dále po internetovém portálu požadoval náhradu škody za nemajetkovou újmu.

Delfi následně komentáře odstranil, ale požadovanou finanční částku zaplatit odmítl. Pan L se proto obrátil na estonské soudy, které mu dali za pravdu v tom, že vulgární a ponižující komentáře porušili osobnostní práva pana L. Soudy dále uvedli, že se svoboda projevu nevztahuje ochranu komentářů takové povahy a že měl portál Delfi povinnost takovým komentářům zabránit.

S těmito tvrzeními ale portál Delfi nesouhlasil a tak se nakonec obrátil se stížností k ESLP. Ve stížnosti Delfi uváděl, že mu bylo rozhodnutím vnitrostátních soudů zasaženo do jeho práva na svobodu projevu a práva sdělovat informace. Delfi zejména poukazoval na skutečnost, že zde neexistuje žádný předpis, který by mu nařizoval preventivně kontrolovat zveřejněné komentáře.

Bylo nesporné, že bylo zasaženo do práva na svobodu projevu, ESLP pak tedy zkoumal, zda byl tento zásah odůvodněný, a zda bylo omezení práva stanoveno zákonem

nezbytné v demokratické společnosti, a zda sledovalo legitimní cíl. ESLP hned v úvodu konstatoval, že portál Delfi, jako jeden z největších provozovatelů internetového zpravodajství je odpovědný za urážlivé a nevhodné komentáře pod svými články. Tato povinnost mu vyplývá z vnitrostátních předpisů. Soud tkaé upozornil na to, že Delfi měl předvídat možná rizika své činnosti a měl se pokusit jim předejít. Zásah do jeho práv tedy byl zákonný a sledoval legitimní cíl, tedy ochranu práv jiných osob.

ESLP se dále věnoval přiměřenosti zásahu, zkoumal tedy kontext příslušných komentářů, opatření, která Delfi přijal, aby takovým komentářům předcházel, odpovědnost autorů komentářů a důsledky rozhodnutí vnitrostátních soudů pro stěžovatele. ESLP došel k závěru, že odpovědnost autorů komentářů nepřipadá v úvahu, z důvodu jejich anonymity. Co se týče přijatých opatření uvedl ESLP, že i když byla užitečná nebyla bohužel dostatečná. K důsledkům rozhodnutí vnitrostátních soudů ESLP uvedl, že nemajetkovou újmu ve výši 320 eur, kterou má Delfi vyplatit nepovažuje za nepřiměřenou. ESLP pak konstatoval, že vzhledem ke všem okolnostem měl portál Delfi vytušit vysoké riziko vzniku podobných komentářů. ESLP také zmínil, že to, že návštěvnost portálu a tedy jeho zisk se odvíjí od počtu komentářů, Delfi tedy měla ekonomický zájem na tom, aby se v komentářích diskutovalo co nejvíce.

S ohledem na výše uvedené soud uvedl, že Delfi jako zpravodajský portál je odpovědný za obsah komentářů pod svými články, a že tedy nedošlo k porušení žádného z práv.¹⁷⁴

Jedná se o důležité rozhodnutí, které ovlivnilo rozhodovací praxi vnitrostátních soudů členských států v obdobných případech.¹⁷⁵

3.3.2 Pihl v. Švédsko

Ke konkretizaci rozhodnutí Delfi v. Estonsko došlo v rozhodnutí ze dne 7. února 2017 ve věci Pihl v. Švédsko. Případ Phil v. Švédsko se může jevit jako skutkově velmi podobný případu Delfi v. Estonsko, byli zde ale určité odlišné skutkové okolnosti, které právě vedli k tomu, že ESLP stížnost zamítl jako zjevně neopodstatněnou a uvedl, že nezisková organizace provozující internetový blog není odpovědná za komentáře, které čtenáři na blogu zanechají.

¹⁷⁴ Delfi v. Estonsko - Rozsudek velkého senátu ze dne 16. 6. 2015 – Odpovědnost internetového zpravodajského portálu za uveřejnění komentářů často anonymních čtenářů, které zasahují do osobnostních práv jiných a hraničí s hate speech a podněcováním násilí proti jiným osobám. Dostupné na: <https://eslp.nsoud.cz/export/vybery/?selectionIds=15683>.

¹⁷⁵ ČERVENÁ, Anna. Mají provozovatelé odpovědnost za obsah v diskuzním fóru? Kropacek Legal, advokátní kancelář [online]. 2015 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.pravopropodnikatele.cz/maji-provozovatele-odpovednost-za-obsah-v-diskuznim-foru/>.

Prvním rozdílem oproti případu deli byla tedy skutečnost, že se nejednalo o žádné velké internetové zpravodajství, ale “pouze” o internetový blog provozovaný nevládní neziskovou organizací. Na tomto blogu byl v září roku 2011 zveřejněn článek, ve kterém byl Dehl, označen za příznivce nacistické strany. Následně anonymní autor zveřejnil pod příspěvek komentář, ve kterém označil Phila za drogově závislého, v návaznosti na to pak Dehl sám na blogu informaci popřel a žádal o odstranění jak článku, tak komentáře. I přes odstranění příspěvku a veřejné omluvy se Phil rozhodl neziskovou organizaci žalovat za pomluvu. Soud jeho žalobu zamítl s tím, že žádný právní předpis nestanovuje odpovědnost nevládní organizace za komentáře svých čtenářů. Pihl se nakonec rozhodl podat stížnost k ESLP, z důvodu porušení svých práv na ochranu osobnosti, stížnost byla ESLP zamítnuta.

ESLP musel, stejně jako v předchozím případě zhodnotit kontext komentářů, prostředky, které byly společností učiněny k tomu, aby zabránily nebo odstranily závadné komentáře, odpovědnost autora komentáře a důsledky národního řízení pro účastníky. Přičemž soud došel k závěru, že komentář nijak nesouvisí s obsahem článku, a provozovatel ho tedy nemohl předpokládat. Zde můžeme vidět další rozdíl od případu Delfi, kde soud zdůrazňoval, že právě polarizující obsah článku vedl k hanlivým komentářům. Soud také uvedl, že narozdíl od případu Delfi byly prostředky, které nezisková organizace učinila k zabránění a odstranění komentáře dostatečné.

Soud dále zdůraznil, že odpovědnost nevládní neziskové organizace za obsah komentářů na svém blogu by mohl mít negativní důsledky pro svobodu slova na internetu.

Soud tedy oproti případu Delfi nepožaduje, tedy ne pro malé neziskové organizace, které provozují webové stránky nebo jinou online platformu, umožňující vkládání komentářů, aby monitorovaly veškeré komentáře. Důležitá je ale obsah těchto komentářů, pokud se totiž jedná o nenávistné nebo násilnické projevy je potřeba, aby i taková malá nezisková organizace okamžitě jednala a ideálně jim předcházela, pokud za ně nechce být odpovědná. Co se týče ale pomluvy nebo jiného narušení soukromí není zde odpovědnost za komentáře na místě.¹⁷⁶

3.3.3 Høiness v. Norsko

S případem Delfi pak souvisí i poslední rozhodnutí ESLP, které bude v této kapitole rozebráno. Jedná se o rozsudek ze dne 19. března 2019 ve věci č. 43624/14 –

¹⁷⁶ Rozhodnutí ze dne 7. února 2017 ve věci č. 74742/14 - Phil v. Švédsko. Dostupné na: http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/WebSearch/1EFAD67716A27CD6C125816B004FBBCD?openDocument&Highlight=0.

Høiness proti Norsku. V tomto případě se stěžovatelka obrátila na ESLP poté, co o ní byl na internetovém zpravodajském portále Hegnar Online publikován článek, ve kterém bylo naznačeno, že emocionálně a finančně vykořisťuje bohatou vdovu, po které má dědit. Důležité je i zmínit, že stěžovatelka je v Norsku známou osobností. Po zveřejnění článku se v připojeném diskuzním fóru začaly objevovat nevhodné komentáře, které stěžovatelka považovala za sexuální obtěžování a požadovala jejich odstranění. což se i stalo. Stěžovatelka se poté obrátila na vnitrostátní soudy a žádala náhradu nemajetkové újmy, soudy její žádost zamítli a dokonce po ní požadovali náhradu nákladů řízení. Stěžovatelka se tedy nakonec obrátila na ESLP se stížností na porušení jejího práva na respektování soukromého života.

Soud ve svém rozhodnutí uvedl, že útok na čest a pověst osoby musí dosáhnout určitého stupně závažnosti a musí být proveden tak, aby skutečně došlo k porušení práva na respektování soukromého života, jak tomu bylo právě v případě Delfi.

Soud poté posoudil zda vnitrostátní soudy našli správnou rovnováhu mezi právem na respektování soukromého života právem na svobodu projevu. Nejprve poukázal na to, že komentáře, které se v diskuzním fóru objevovali nelze považovat za nenávistné projevy a rozhodně nedosahovali takové intenzity jako v případě Delfi. Dále soud zdůraznil, že i když je Hegnar Online velký zpravodajský portál, tak nelze diskuzní fórum považovat za pokračování článků, naopak diskuze je tam kolikrát vedena o odlišných tématech. Z výše uvedených důvodů ESLP stížnost zamítl.¹⁷⁷

Důležitým aspektem případu také bylo, že když případ posuzovali vnitrostátní soudy byly vzaty v úvahu zásady, které byli stanoveny v případě Delfi,¹⁷⁸ což jen dokazuje důležitost tohoto rozhodnutí.

3.4 Regulace sociálních sítí v Německu

Jak bylo uvedeno výše je regulace sociálních sítí převážně věcí EU. Členské státy pak vlastní regulace neuplatňují, výjimkou není ani ČR. Odlišný přístup ale zvolilo Německo, které v říjnu roku 2017 přijalo zákon s názvem Netzwerk Durchsetzungsgesetz neboli NetzDG.¹⁷⁹

¹⁷⁷ Rozsudek ze dne 19. března 2019 ve věci č. 43624/14 – Høiness proti Norsku. Dostupné na [http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/7D6430270964C726C125843100410DD2/\\$file/Hoiness%20proti%20Norsku_rozsudek.pdf?open&](http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/7D6430270964C726C125843100410DD2/$file/Hoiness%20proti%20Norsku_rozsudek.pdf?open&).

¹⁷⁸ Tamtéž.

¹⁷⁹ Německá brzda proti nenávisti na sociálních sítích – cesta k právu, nebo cenzura? Lupa.cz [online]. 2018 [cit. 2024-02-24]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/socialni-site-nemecko-netzwerkdurchsetzungsgesetz-cenzura-zakon-facebook-twitter/>.

NetzDG se stal účinným 1. ledna 2018, přičemž je považován za jeden z nejpřísnějších zákonů regulující projev na sociálních sítích. Německo se NetzDG rozhodlo přijmout v reakci na neochotu velkých sociálních sítí jako je právě Facebook nebo X aktivně řešit závadný obsah, který se na těchto sítích objevuje.¹⁸⁰

Zákon se tedy vztahuje na poskytovatele mediálních služeb, kteří provozují internetové platformy umožňující uživatelům sdílet jakýkoliv obsah, který je pak veřejně přístupný. Tyto služby pak musí být provozovány za účelem zisku.

Tito provozovatelé pak mají povinnost přijímat a řešit stížnosti na nezákonný obsah. Zcela protiprávní obsah musí odstranit nebo k němu do 24 hodin zamezit přístup. V případech kdy se jedná “jen” o protiprávní obsah” je lhůta sedmidenní. Odstraněný obsah je pak provozovatel povinen archivovat jako důkaz.¹⁸¹

Protiprávním obsahem se podle tohoto zákona myslí obsah, který odporuje vybraným paragrafům německého trestního zákoníku. Například se jedná o nenávistné projevy, šíření pornografie, pomluvu, vyzývání k násilí nebo vytváření zločineckých spolků.

Při porušení tohoto zákona pak mohou soudy uložit pokutu až do výše 5 milionů eur. Právníkům osobám pak může být uložena pokuta až do výše 50 milionů eur.¹⁸²

Důsledky, které tento zákon přinesl pak bylo možné zpozorovat okamžitě po jeho účinnosti. Jako první “obětí” této regulace se stala krajně pravicová poslankyně AfD Beatrix von Storchová, která se rozhodla reagovat na přání k novému roku, které bylo zveřejněno na platformě X ve čtyřech jazycích komentářem, že se jedná o „*ústupky barbarským hordám muslimských násilníků*”. V návaznosti na to ji X na určitou dobu zablokovalo účet. Obdobným způsobem dopadla i její stranická kolegyně Alice Weidelová, která ve svém příspěvku obvinila německé úřady i sociální sítě z toho, že se “*podřizují davům imigrantů,*“ kteří v zemi „*plení, sexuálně obtěžují, napadají a ubodávají*“. Ne jen v reakci na to pak předseda AfD označil přijetí NetzDG za konec

¹⁸⁰ KRISTEN, Vojtěch. Německá regulace sociálních sítí je z nejpřísnějších na světě. Problém ale je, že nefunguje. INFO.cz [online]. 2018 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.info.cz/zpravodajstvi/strategie/nemecka-regulace-socialnich-siti-je-z-nejprisnejsich-na-svete-problem-ale-je-ze-nefunguje>.

¹⁸¹ Act to Improve Enforcement of the Law in Social Networks (Network Enforcement Act) 2017.

Dostupný z https://www.bmj.de/SharedDocs/Downloads/DE/Gesetzgebung/RefE/NetzDG_engl.pdf?__blob=publicationFile&v=4.

¹⁸² Tamtéž.

svobody slova. Kritika na tento zákon ale přichází i od levicových politických stran, novinářských uskupení či skupiny na ochranu práv uživatelů internetu.¹⁸³

¹⁸³ JEDLIČKA, Petr a Josef PATOČKA. Německo zpřísnilo regulaci sociálních sítí, AfD lamentuje. *Deník Referendum* [online]. [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/26879-nemecko-zprisnilo-regulaci-socialnich-siti-afd-lamentuje>.

Závěr

Tato diplomová práce se věnovala regulaci sociálních sítí. Svoboda projevu je jedním ze základních atributů funkční demokratické společnosti. A stejně jako jiné svobody může být i svoboda projevu za podmínek uvedených v Čl. 17 odst. 4 omezena. Jedním z případů, kdy může k omezení svobody projevu dojít je, když se dostane do konfliktu s jiným právem, nejčastěji se jedná o osobnostní práva. Jedním z místem, kde svoboda projevu může narazit na své limity jsou sociální sítě.

Sociální sítě jsou v současné době vyhledávaným místem, na kterém mohou lidé sdílet své myšlenky, nápady nebo názory, tedy se projevovat. Někteří uživatelé si ale neuvědomují, že za své výroky na sociálních sítích mohou být sankcionováni nebo si neuvědomují, že na sociálních sítích neplatí absolutní svoboda projevu.

Na sociálních sítích se pak mohou vyskytovat různé formy nevhodného chování, mezi které se řadí například diskriminace, šíření nenávistných projevů, násilí nebo pornografie. Tento obsah je pak zapotřebí odstranit nebo k němu alespoň zamezit přístup.

Regulace sociálních sítí pak může vyplývat z právního předpisu konkrétního státu nebo ji může zavést sociální síť sama.

V ČR nemáme oproti Německu vlastní zákon, který by nějak reguloval sociální sítě. ČR vedle regulace prováděné samotnými sociálními sítěmi spoléhá na regulaci prováděnou EU. A právě EU zavedla tento rok jednu z nejambicióznějších regulací sociálních sítí vůbec. Jedná se o nařízení o digitálních službách, které reguluje online zprostředkovatele a platformy, jako jsou tržiště, sociální sítě, platformy pro sdílení obsahu, obchody s aplikacemi a online platformy pro cestování nebo ubytování. Nařízení pak zavádí nová pravidla pro regulaci obsahu na sociálních sítích. Těmito pravidly se musí řídit všechny sociální sítě pod hrozbou pokuty.

Vedle toho pak stojí pravidla a mechanismy určené samotnými sociálními sítěmi. Sociální sítě nemají ve stanovování regulací jednoduchou pozici. Působí totiž ve velkém počtu zemí, které mají své vlastní právní řády, kterým se musí podřídit. Dále také musí splňovat podmínky stanovené v jejich vnitrostátním zákonodárství. I tomu pak napomohlo nařízení o digitálních službách, které sjednotilo regulaci sociálních sítí ve státech EU.

Kritikem nařízení o digitálních službách je majitel sociální sítě X Elon Musk, který zastává názor, že by měla na sociálních sítích platit absolutní svoboda slova, což by bylo možné pouze v ideální společnosti.

Otázkou pak zůstává, jak se budou regulace sociálních sítí dále vyvíjet. Nařízení o digitálních službách byl rozhodně správný krok, jaké budou ale jeho faktické dopady se teprve uvidí.

Zajímavý bude také vývoj v USA, kde se mimo jiné v současné době spekuluje o zákazu sociální sítě TikTok.¹⁸⁴ Nebo situace na sociální síti X během chystaných prezidentských voleb.

Tato práce se samozřejmě z důvodu obsáhlosti problematiky regulace sociálních sítí a svobodou projevu nezaobírala žádným tématem do detailu. Jedná se spíše o určité shrnutí problematiky.

¹⁸⁴ Konec TikToku v Americe? Shrnujeme, o co jde v projednávaném zákonu. *Refresher* [online]. 2024 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://refresher.cz/155883-Konec-TikToku-v-Americe-Shrnujeme-o-co-jde-v-projednavanem-zakonu>.

Resumé

This thesis focused on the regulation of social media. Freedom of expression is one of the basic attributes of a functioning democratic society. And like other freedoms, freedom of expression can be restricted under the conditions set out in Article 17(4). One of the cases where freedom of expression can be restricted is when it comes into conflict with another right, most often involving personality rights. One place where freedom of expression can run into its limits is on social media.

Social media is nowadays a popular place for people to share their thoughts, ideas or opinions, i.e. to express themselves. However, some users do not realize that they can be sanctioned for what they say on social media or that there is no absolute freedom of expression on social media.

Various forms of inappropriate behavior can then occur on social media, including discrimination, hate speech, violence and pornography. This content then needs to be removed or at least prevented from being accessed.

The regulation of social media can then result from the legislation of a particular state or be introduced by the social network itself.

In the Czech Republic, unlike Germany, we do not have our own law that would regulate social networks in any way. In addition to regulation by the social media networks themselves, the Czech Republic relies on regulation by the EU. And it is the EU that this year has introduced one of the most ambitious regulations of social media ever. This is the Digital Services Regulation, which regulates online intermediaries and platforms such as marketplaces, social media, content sharing platforms, app stores and online platforms for travel or accommodation. The regulation then introduces new rules for the regulation of content on social networks. These rules must be followed by all social networks on pain of a fine.

In addition, there are rules and mechanisms set by the social media networks themselves. Social networks do not have an easy position in setting regulations. They operate in a large number of countries, which have their own laws to which they must submit. They also have to comply with the conditions set out in their domestic legislation. This, too, has been helped by the Digital Services Regulation, which has unified the regulation of social media in EU countries.

Seznam zkratk

EU - Evropská unie

ČR - Česká republika

LZPS - Listina základních práv a svobod

NOZ - Občanský zákoník

TZ - Trestní zákoník

MPOPP - Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Použitá literatura

Tištěné publikace:

- BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu: principy, garance, meze. Praha: Leges, 2010. Teoretik. ISBN 978-80-87212-42-4.
- BARTOŇ, Michal. Svoboda projevu a její meze v právu České republiky. Praha: Linde Praha, a. s. 2002, ISBN 80-7201-367-x.
- GERLOCH, Aleš, Jiří HŘEBEJK a Vladimír ZOUBEK. Ústavní systém České republiky. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, ISBN 978-80-7380-423-7.
- GREGOR, Miloš a Petra VEJVODOVÁ. Nejlepší kniha o fakenews, dezinformacích a manipulacích!!!. Brno: CPress, 2018. s. 43 - 44. ISBN 978-80-264-1805-4.
- HARE, Ivan a James WEINSTEIN, ed. Extreme speech and democracy. Oxford: Oxford University Press, 2009. ISBN 978-0199601790.
- HOLLÄNDER, Pavel. Základy všeobecné státovědy. 2. rozš. vyd. Plzeň: Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-178-6.
- JÄGER, Petr a Pavel MOLEK. Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova. Praha: Auditorium, 2007. ISBN 978-80-903786-5-0.
- JAKUBOWICZ, Karol. Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza. Zlín: Verbum, 2013. ISBN 978-80-875-0037-8.
- KIRKPATRICK, David. Pod vlivem Facebooku: Příběh z nitra společnosti, která spojuje svět. Brno : Computer Press, 2011, ISBN 978-80-251-3573-0.
- KLÍMA, Karel. Komentář k Ústavě a Listině. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 978-80-7380-140-3.
- MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. 4., přeprac. vyd. Praha: Leges, 2010, ISBN 978-80-87212-39-4.
- MILL, John Stuart. O svobodě. II. Překlad Karel Randé. V Praze: J. Otto, [1913]. Světová knihovna; č.1097-1098.
- MORAVEC, Ondřej. *Mediální právo v informační společnosti* [online]. Praha: Leges, 2013 [cit. 2024-03-31]. ISBN 978-80-87576-52-6.
- PAVLÍČEK, Antonín. Nová média a sociální síť. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1742-1.
- STONE R. Textbook on civil liberties and human rights, 4th ed., Blackstone Press Limited, 2002, ISBN 978-0199641970.
- VÝBORNÝ, Štěpán. Nenávistný internet versus právo. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7357-766-7.
- WEISS, Petr. *Sexuologie*. Grada, 2010. s. 573 ISBN 978-80-247-9099-2.
- WIELEC, M. The impact of digital platforms and social media on the freedom of expression and pluralism. CEA Publishing, 2021, s. 83. ISBN 2786-2518.

Internetové zdroje:

- MATZNER, Jiří. Svoboda projevu vs. právo na ochranu soukromí u veřejně činných osob. *Právní prostor* [online]. 2016, nest. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ustavni-pravo/svoboda-projevu-vs-pravo-na-ochranu-soukromi-u-verejne-cinnych-osob>
- KOHOUT, Roman a Radek KARCHŇÁK. *Bezpečnost v online prostředí* [online]. Biblio Karlovy Vary [cit. 2024-01-12]. ISBN 978-80-260-9543-9. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/wp-content/uploads/2017/03/Roman-Kohout-Bezpecnost-v-online-prostredi.pdf>.
- *Social network*. (n.d.). Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. Dostupné z <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/social-network>.
- LISTER, Martin, Jon DOVEY, Seth GIDDINGS, Iain GRANT a Kieran KELLY. *New Media A Critical Introduction* [online]. Second edition. Routledge, 2009 [cit. 2024-01-31]. ISBN 0-203-88482-5. Dostupné z: https://www.philol.msu.ru/~discours/images/stories/speckurs/New_media.pdf.

- ELLISON, Nicole B. a Danah m. BOYD. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship* [online]. Volume 13. 2007. s. 212 - 216 [cit. 2024-1-21]. Dostupné z <https://academic.oup.com/jcmc/article/13/1/210/4583062>.
- Sbohem, modrý ptáčku. Elon Musk změnil logo Twitteru na písmeno X. *IDnes.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/elon-musk-twitter-logo-pismo-x-modry-ptacek.A230724_064652_eko-zahranicni_pitt.
- 28 Top Social Media Platforms Worldwide. *Semrush Blog* [online]. 2023 [cit. 2024-01-11]. Dostupné z: <https://www.semrush.com/blog/most-popular-social-media-platforms>.
- Seznamka Lidé.cz definitivně skončila. *Novinky.cz* [online]. 2020 [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/internet-a-pc-seznamka-lide-cz-definitivne-skoncila-40345217>.
- David. Seznam.cz zavírá komunitní službu Spolužáci.cz, fungovala celkem 19 let. *Lupa.cz* [online]. 2018 [cit. 2024-01-06]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/seznam-cz-zavira-komunitni-sluzbu-spoluzaci-cz-fungovala-14-let/>.
- PHILLIPS, Sarah. A brief history of Facebook. *The Guardian* [online]. 2007 [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/technology/2007/jul/25/media.newmedia>.
- Kučera. Martin. Placený Facebook a Instagram bez reklam je tu, předplatné bude přes mobil dražší. *Lupa.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/placeny-facebook-a-instagram-bez-reklam-je-tu-predplatne-bude-pres-mobil-drazsi/>.
- Mark Zuckerberg, Founder, Chairman and Chief Executive Officer | Meta. (n.d.). Mark Zuckerberg, Founder, Chairman and Chief Executive Officer. [online]. 2023 [cit. 2024-02-13]. Dostupné z <https://about.meta.com/media-gallery/executives/mark-zuckerberg/>.
- Instagram. *Meta* [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z: <https://about.meta.com/technologies/instagram/>.
- Messenger. *Meta*. [online]. [cit. 2024-02-14]. <https://about.meta.com/technologies/messenger/>.
- WhatsApp. *Meta* [online]. [cit. 2024-02-14]. <https://about.meta.com/technologies/whatsapp/>.
- DIXON, Stacy Jo. Countries with the most Facebook users 2024. *Statista* [online]. 2024 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/268136/top-15-countries-based-on-number-of-facebook-users/>.
- ČEPEROVÁ, Klára. Facebook, Instagram nebo Twitter od 15 let. Podívejte se, co tomu říkají experti. *Aktuálně.cz* [online]. 2018 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/facebook-instagram-nebo-twitter-od-15-let-podivejte-se-co-to/r~1bc1ad882e8911e8b8efac1f6b220ee8/v~sl:54d49098060fc3c5f6106076af744a9b/>.
- Podmínky používání služby. *Facebook* [online]. 2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/legal/terms>.
- Zásady komunity na Facebooku. *Meta* [online]. 2024 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/?source=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fcommunitystandards>.
- VANIAN, Jonathan. Twitter is now owned by Elon Musk — here's a brief history from the app's founding in 2006 to the present. *CNBC* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2022/10/29/a-brief-history-of-twitter-from-its-founding-in-2006-to-musk-takeover.html>.
- How to use hashtags. *X Help center* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/using-x/how-to-use-hashtags>.
- Smluvní podmínky. *X* [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://twitter.com/cs/tos>.
- Pravidla společnosti X. *X Help center* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/cs/rules-and-policies/x-rules>.
- Twitter přitvrdil v boji proti šíření nepravdivých informací. Důvodem jsou americké volby. [online]. 2020 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/twitter-upravuje-opatreni-proti-sireni-nepravdivych-informacich-o-volbach-v-usa.A201009_224633_firmy-trhy_liev.
- Facebook a Twitter si za boj s dezinformacemi během prezidentských voleb v USA vysloužily pochvalu. *Lidovky.cz* [online]. 2020 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z:

- https://www.lidovky.cz/byznys/facebook-a-twitter-si-za-boj-s-dezinformace-behem-prezidentskych-voleb-v-usa-vyslouzily-pochvalu.A201106_200254_In-media_hekr.
- Muskem řízený pád Twitteru. *Seznam zprávy* [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-firmy-pred-rokem-musk-koupil-twitter-sit-prisla-o-reputaci-uzivatele-i-penize-238900>.
 - Inzerenti opouštějí Twitter. Obávají se nenávisti, nechápou Muskovy plány. *IDnes.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/twitter-inzerenti-vw-musk.A221104_142054_ekonomika_ven.
 - WAGNEROVÁ, E., ŠIMÍČEK, V., LANGÁŠEK, T., POSPÍŠIL, I., CHALUPOVÁ, M., KILIAN, P., PROCHÁZKA, V., TOMKOVÁ, M. a kol. Listina základních práv a svobod: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-23]. ASPI_ID KO2_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
 - Vyhláška č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-31]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
 - SVOBODOVÁ, Andrea. Nenávistné projevy v online prostředí. Multikulturní centrum Praha [online]. 2015 [cit. 2024-01-31]. Dostupné z
 - Rasistické výroky v politice: od Sládka až po Chaloupku. *Týden.cz* [online]. [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/rasisticke-vyroky-v-politice-od-sladka-az-pochaloupku_274452.html.
 - Politici na Facebooku: špatná gramatika, rasismus a Teletubbies. *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/politici-na-facebooku-spatna-gramatika-rasismus-a-teletubbies.A130721_111005_In_domov_vs
 - Za nenávistné výroky o Ukrajincích vězení. Muži dostali 6 a 10 měsíců. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tusl-cermak-soud-nenavist-ukrajina-obzaloba.A221026_091654_domaci_vajo.
 - Černák dostal 5 a půl roku za podporu terorismu a výzvy k násilí. *Seznam zprávy* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-cermak-dostal-55-roku-za-podporu-terorismu-a-vyzvy-k-nasili-228437>.
 - Počet internetových útoků na Ukrajince roste. Policie varuje před dezinformátory, Romy v Krupce napadl Moldavan. *Lidovky.cz*. [online]. [cit. 2024-03-23]. Dostupné z https://www.lidovky.cz/domov/internet-dezinformace-ukrajina-romove-moldavan-zabiti-nenavist-problemy.A230721_191421_In_domov_atv.
 - Sochorová, B. Slovní nenávist vůči Ukrajincům přechází do reálného násilí, říká právnička Seznam Zprávy. [online]. 2023 [cit. 2024-03-31] Dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-5-59-slovni-nenavist-vuci-ukrajincum-prechazi-do-realneho-nasili-rika-pravnicka-230467>.
 - Definice dezinformací a propagandy - Centrum proti hybridním hrozbám. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/definice-dezinformaci-a-propagandy.aspx>.
 - Co je to vlastně ten hoax, dezinformace, misinformace nebo třeba fake news? Čím se tyto termíny liší a co mají společného? *Projekt e-Bezpečí* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/clanky-komentare/2864-co-je-to-vlastne-ten-hoax-dezinformace-misinformace-nebo-treba-fake-news-cim-se-tyto-terminy-lisi-a-co-maji-spolecneho>.
 - Koronavirus a dezinformace. *Evropská komise* [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/fighting-disinformation/tackling-coronavirus-disinformation_cs.
 - Januš, J. Za fake news by mohly hrozit pokuty. S trestním postihem ale opatrně, varují advokáti. *info.cz*. [online]. 2018 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z <https://www.info.cz/pravo/trendy/za-fake-news-by-mohly-hrozit-pokuty-s-trestnim-postihem-ale-opatrne-varuji-advokati>.
 - Babišova vláda dezinformace neřešila. Proti lžím teď po nocích bojují dobrovolníci. *Aktuálně.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/babisova-vlada-dezinformace-neresila/r~a08bf9e07ab811ecb13cac1f6b220ee8/>.
 - Adult Nudity and Sexual Activity. Transparency Center. [online]. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z <https://transparency.fb.com/cs-cz/policies/community-standards/adult-nudity-sexual-activity/>.
 - KORBEL, František. Ne-odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v digitálním světě. *Právní prostor* [online]. nest. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/ne-odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolecnosti-v-digitalnim-svete>.

- Jaká pravidla a povinnosti přináší nařízení o digitálních službách? [online]. 2023[cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/jaka-pravidla-a-povinnosti-prinasi-narizeni-o-digitalnich-sluzbach---271930/>.
- JEDLIČKA, Petr a Josef PATOČKA. Německo zpřísnilo regulaci sociálních sítí, AfD lamentuje. *Deník Referendum* [online]. [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/26879-nemecko-zprisnilo-regulaci-socialnich-siti-afd-lamentuje>.
- Konec TikToku v Americe? Shrnujeme, o co jde v projednávaném zákonu. *Refresher* [online]. 2024 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://refresher.cz/155883-Konec-TikToku-v-Americe-Shrnujeme-o-co-jde-v-projednavanem-zakonu>.